

**Document al
Băncii Mondiale**

Raport nr.

**ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTARE
RAPORTUL DE PROGRES AL STRATEGIEI DE PARTENERIAT CU ȚARA
PENTRU
REPUBLICA MOLDOVA
PERIOADA AF09-AF13**

19 aprilie 2011

Unitatea de management pentru Ucraina, Belarus și Moldova
Regiunea Europa și Asia Centrală

Corporația Financiară Internațională
Regiunea Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Europa de Sud

Acest document are o distribuție limitată și poate fi utilizat de beneficiari doar în scopul exercitării atribuțiilor lor oficiale. Conținutul său nu poate fi dezvăluit în caz contrar fără autorizarea Băncii Mondiale.

<u>ECHIVALENTE MONETARE</u> (Rata de schimb în vigoare la 31 martie 2011)	<u>ANUL FISCAL AL GUVERNULUI</u> 1 ianuarie – 31 decembrie
Unitatea monetară = MDL (leu moldovenesc) 1 dolar SUA = 11,9096 MDL	<u>GREUTĂȚI ȘI MĂSURI</u> Sistemul metric

ABREVIERI ȘI ACRONIME

AAC	Activități analitice și consultative	FMI	Fondul Monetar Internațional
AIE	Alianța pentru Integrare Europeană	KfW	KfW Entwicklungsbank
FA	Finanțare adițională	MCC	Corporația Provocările Mileniului
MET	Memorandum economic pe țară	MDL	Leu moldovenesc
PAC	Proiectul ameliorarea competitivității	BNM	Banca Națională a Moldovei
RAPC	Reforma administrației publice centrale	MIGA	Agenția de Garantare a Investițiilor Multilaterale
EPIT	Evaluarea politicilor și instituțiilor țării	FFMD	Fond fiduciar multi-donator
SPT	Strategia de parteneriat cu țara	FISM	Fondul de Investiții Sociale din Moldova
RP SPT	Raport de progres al Strategiei de parteneriat	ÎNP	Împrumut neperformant
DFID	Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională	CPRF	Cheltuieli publice și responsabilitate financiară
OPD	Operațiuni pentru politici de dezvoltare	ACP	Analiza cheltuielilor publice
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	MFP	Management Financiar Public
CE	Comisia Europeană	CSRS	Credit pentru susținerea reducerii sărăciei
EPT/IAR	Educație pentru toți/ Inițiativă cu aplicare rapidă	PISR	Proiectul investiții și servicii rurale
BEI	Banca Europeană pentru Investiții	ROSC	Raportul contabilității și auditului privind respectarea standardelor și codurilor
UE	Uniunea Europeană	ÎMM	Întreprinderi mici și mijlocii
PSRE	Programul de stabilizare și relansare economică	ASDI	Agenția Suedeză pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională
ISD	Investiții străine directe	AT	Asistență tehnică
AF	An fiscal	FF	Fond fiduciar
GAC	Guvernare și anti-corupecție	ASD	Asistență socială direcționată
PIB	Produs Intern Brut	PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
GEF	Fondul Global de Mediu	UNICEF	Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
TIC	Tehnologii informaționale și comunicaționale	USAID	Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare		
GIE	Grupul Independent de Evaluare		
CFI	Corporația Financiară Internațională		

Echipa Grupului Băncii Mondiale

AID

CFI

Vicepreședinte	Philippe H. Le Houerou	Vicepreședinte	Rashad Kaldany
Director regional	Martin Raiser	Director regional	Dimitris Tsitsiragos
Conducători ai echipei	Connie Luff, Carolina Odobescu	Conducător al echipei	Ana Maria Mihaescu

Raportul de progres al SPT pentru Moldova a fost elaborat sub îndrumarea directorului regional Martin Raiser, cu directive generale din partea economistului-șef EAC Indermit Gill și a economistului principal M. Willem van Eeghen. Echipa de bază RE SPT a inclus următoarea componență: Connie Luff, Ana Maria Mihăescu, Carolina Odobescu și Faith Tempest. Contribuții au fost oferite de: Melanie Marlett, Pablo Saavedra, Marius Vismantas, Paolo Belli, Tamara Sulukhia, Gerardo Corrochano, Peter Thomson, Mamta Murthi, Dina Umali-Deininger, Benu Bidani, Caroline Kende-Robb, Dino Merotto, Scherezad Latif, Rajeev Swami, Martin Melecky, Mariana Doina Moarcas, Wendy Jo Werner, Vara Vemuru, Kiran Pandey, Vica Rosario Bogaerts, Jock Anderson, Jyoti Bisbey, Luisa Masutti, Enver Kamal, Elmas Arisoy, Roumeen Islam, Tevfik Mehmet Yaprak, Abebe Adugna, Iryna Trach, Elena Kladova, Zoran Anusic, Julia Smolyar, Anatol Gobjila, Elena Corman, Sandu Ghidirim, Victor Neagu, Irina Guban, Ghenadie Cotelnic, Lilia Razlog, Iaroslav Baclajanschi, Felicia Pricop, Kristin Sinclair și Sophia Georgieva. Suport administrativ a fost oferit de Olesya Gafurova, Ala Muntean și Valentina Golokoz.

RAPORT DE PROGRES AL STRATEGIEI DE PARTENERIAT CU ȚARA PENTRU MOLDOVA

SUMAR

I.	Introducere	1
II.	Relevanța SPT	2
III.	Contextul de țară	3
IV.	Rezultatele și progresele în realizarea obiectivelor și rezultatelor SPT	6
V.	Agenda post-criză și modificările SPT	9
VI.	Riscurile	13

Tabele și figuri

Tabelul 1. Angajamentele obținute la ședința Grupului Consultativ: Forumul de parteneriat cu Moldova (milioane dolari SUA).....	7
Tabelul 2. Programul indicativ din Raportul de progres al SPT pentru perioada AF11-AF13 (milioane dolari SUA)*	12

Anexe

ANEXA 1: MATRICEA DE REZULTATE REVIZUITĂ ȘI PROGRESELE OBȚINUTE ÎN CADRUL SPT PENTRU AF09-13.....	15
ANEXA 2: LISTA FONDURILOR FIDUCIARE ACTIVE ADMINISTRATE DE BANCĂ ÎN MOLDOVA	38
ANEXA 3: SPRIJINUL INDICATIV PE SECTOARE AL PARTENERILOR DE DEZVOLTARE PENTRU PERIOADA 2010-2013.....	39

RAPORT DE PROGRES AL STRATEGIEI DE PARTENERIAT CU ȚARA PENTRU MOLDOVA

I. Introducere

1. **Acest Raport de progres evaluează implementarea actualei strategii comune a Băncii-CFI de parteneriat cu țara (SPT).** SPT se axează pe trei piloni: (i) îmbunătățirea competitivității economice; (ii) minimizarea riscurilor sociale și de mediu, crearea capitalului uman și promovarea incluziunii sociale; și (iii) ameliorarea guvernării în sectorul public. SPT prevede angajamente anuale de aproximativ 45-50 milioane de dolari SUA. Finanțarea oferită în cadrul alocației AID -15, împreună cu 20 milioane de dolari SUA suplimentare și 11,2 milioane de dolari SUA din Fondul de răspuns la criză al AID, a fost utilizată în întregime. CFI și-a promovat activ activitățile în ultimii trei ani, cu o sumă totală de 79 milioane de dolari SUA în investiții și prevede angajamente anuale de 30-40 milioane de dolari SUA.

2. **SPT a fost elaborată într-o perioadă de incertitudine politică și economică și a fost intenționat menținută flexibilă.** Evoluțiile politice și economice din ultimii doi ani confirmă că această strategie a fost adecvată. Alegerile parlamentare din 2009 s-au soldat cu un mandat pentru schimbare, exprimat în aspirațiile europene ale Moldovei. Criza economică și financiară globală a afectat grav Moldova și a necesitat sprijin rapid și flexibil din partea Băncii. Finanțarea adițională pentru proiectele existente o oferit asistență rapidă pentru comunitățile rurale și persoanele vulnerabile, la fel și pentru promovarea recuperării economice. Operațiunea pentru politici de dezvoltare a fost utilizată drept instrument pentru susținerea Programului de stabilizarea și relansare economică (PSRE) al Guvernului.

3. **Au fost obținute progrese substanțiale în realizarea jaloanelor și rezultatelor SPT.** Obiectivele de dezvoltare în proiectele investiționale în derulare sunt în proces de realizare, cu o antecedentă solidă de implementare. AAC au constituit o componentă importantă a strategiei de parteneriat, atât pentru atenuarea crizei economice, cât și pentru susținerea programelor de reformă sectoriale cu alți parteneri. Strategia CFI completează eforturile AID în dezvoltarea sectorului privat. Detaliile progreselor obținute până în prezent și indicatorii actualizați de performanță sunt reflectați în Matricea de rezultate (Anexa 1).

4. **După alegerea unui guvern de coaliție nou, pro-european, Banca a ajutat Moldova să mobilizeze sprijin extern substanțial pentru a-și transforma aspirațiile sale europene în realitate.** Banca, împreună cu alți parteneri de dezvoltare, a elaborat un set de Note de politici cu privire la provocările economice și sociale principale în vederea remedierii impactului crizei și creării unei platforme pentru creștere și competitivitate îmbunătățită în perioada post-criză. Notele au fost instrumentale în elaborarea PSRE, care a oferit baza ședinței Grupului Consultativ din 24 martie 2010. Partenerii de dezvoltare au dedicat 2,6 miliarde de dolari SUA pentru a sprijini aceste reforme în perioada 2010-13. O astfel de mobilizare a resurselor limitate ale Băncii este esențială pentru finanțarea investițiilor substanțiale pe care le necesită Moldova în calea sa spre integrare europeană.

5. **Moldova este acum pregătită pentru o nouă etapă de creștere durabilă, însă trebuie soluționate deficiențe fundamentale structurale și de guvernare.** Reforme critice și exhaustive pentru reglementarea, demonopolizarea, mediul de reglementare și competitivitatea îmbunătățită în afaceri vor favoriza o recuperare economică mai rapidă. Urmare a recomandărilor Evaluării GAC a GIE din 2011, guvernarea ca și temă inter-sectorială va fi fortificată pentru a asigura responsabilitatea și transparența sporite în sectoarele sociale. Aceste reforme vor fi la baza ultimilor doi ani ai SPT.

6. **Modificările propuse la SPT constituie o reacție de răspuns la mediul schimbat.** Pilonii strategiei rămân valabili pentru perioada post-criză. Banca va continua să fie selectivă, date fiind resursele sale limitate, și va rămâne flexibilă pentru a se ajusta la realitățile economice și politice schimbătoare. Resursele vor fi direcționate spre domeniile principale cu antecedentă solidă de implementare,

responsabilitate și angajament guvernamental puternic față de reforme, la fel și oportunități pentru parteneriate strategice. Unde alți parteneri sunt lideri, Banca poate părăsi sectorul sau diminua amploarea activităților sale. Dată fiind oportunitatea prezentată de un guvern orientat spre reforme, propunem ca perioada SPT să fie extinsă până la finele anului AF13 pentru a sprijini reforme cheie și a consolida și focusa programul Băncii cu o nouă SPT, începând cu AF14.

Tranziția spre o Strategie de parteneriat cu țara mai focusată la mijloc de termen

În AF09, flexibilitatea din SPT a reflectat îngrijorările despre impactul potențial al crizei financiare globale și așteptările pentru schimbări pe plan politic după mai mulți ani la putere a unui guvern care era reticent să implementeze reforme. Programul de creditare era fragmentat, însă unele proiecte au demonstrat potențial pentru câștiguri ulterioare, în special în sectoarele sociale. Primii doi ani din SPT au adoptat o abordare conservativă, inițial fără credite bazate pe politici, și cu accent pe finanțare adițională în cadrul proiectelor de succes. Finanțarea adițională, împreună cu OPD pentru recuperare economică, au sprijinit Moldova în timpul crizei economice și financiare și au oferit posibilitatea de a deschide un dialog cu noul guvern cu privire la o agendă de reforme pe termen mai lung. SPT nu a specificat un program de creditare după mijlocul perioadei SPT, lăsând această decizie pentru perioada elaborării Raportului de progres SPT. Această flexibilitate s-a dovedit a fi eficientă, permițându-i Băncii să se adapteze la circumstanțele schimbate. Pe viitor, Banca va consolida și focusa programul său pentru a sprijini reforme de sporire a competitivității și crearea locurilor de muncă în perioada rămasă a SPT. Creditarea bazată pe politici va fi reluată și un program selectiv de creditare investițională sectorială se va axa pe sectoarele în care Guvernul solicită asistența Băncii în vederea promovării reformelor esențiale.

II. Relevanța SPT

7. **Obiectivele strategice ale SPT de ameliorare a competitivității economice, minimizare a riscurilor sociale și de mediu și îmbunătățire a guvernării în sectorul public rămân relevante pentru Moldova în contextul agendei de recuperare post-criză și al priorităților de reformă promovate de Guvern.** Atenția continuă pentru soluționarea vulnerabilităților economice și sociale și crearea unui fundament robust pentru competitivitate și creștere durabilă post-criză rămân vitale pentru perspectivele Moldovei.

8. **Situația politică din Moldova a fost volatilă în anii recenti, însă alegătorii i-au oferit Alianței pentru Integrare Europeană un mandat pentru schimbare.** După două runde de alegeri contestate, Partidul Comuniștilor a pierdut majoritatea în Parlament, iar cele patru partide centriste din opoziție au creat o coaliție majoritară, Alianța pentru Integrare Europeană (AIE), formând un guvern în septembrie 2009. Totuși, AIE nu a avut suficiente voturi parlamentare pentru a alege președintele țării (necesitând o majoritate de 60 la sută conform Constituției) și, după două nereușite, o altă rundă de alegeri parlamentare a avut loc în noiembrie 2010. AIE a obținut un număr mai mare de mandate, însă insuficient pentru a alege președintele. Indiferent de această incertitudine politică, populația are mari speranțe pentru schimbări și Guvernul a demonstrat recent responsabilitate și angajament sporit față de implementarea reformelor importante în sectoarele economic și social.

9. **Moldova beneficiază în prezent de sprijin extern substanțial, în special din Europa, și se află pe prim plan în cadrul Parteneriatului Estic de Vecinătate, care susține integrarea europeană.** Orientarea pro-europeană a Guvernului a accelerat progresul în liberalizarea regimului de vize și comerțul liber cu Uniunea Europeană. Moldova beneficiază de cel mai mare volum de asistență pe locuitor de la UE în vecinătatea Uniunii Europene și a fost lăudată la Bruxelles pentru pasul accelerat al implementării reformelor importante, care sunt necesare pentru consolidarea integrării bilaterale economice și politice. Domeniile principale de aliniere programatică dintre Bancă și Programul Național Indicativ al UE pe anii 2011-2013 includ comerțul (în special standardele și infrastructura de asigurare a calității), reforma administrației publice, protecția socială, reforma sectorului sănătății și sectorul energetic. Statele-membre

ale UE oferă de asemenea țării suport bilateral substanțial. Statele Unite au exprimat la cel mai înalt nivel guvernamental sprijinul pentru aspirațiile de integrare europeană ale Moldovei și au agreat recent un program semnificativ de asistență pentru Moldova.

10. **Totuși, coaliția rămâne fragilă și continuă să existe dezbinări sociale și politice profunde în rândul populației țării.** Capacitatea Guvernului de a aborda efectiv viziunile diferite privind direcția de viitor a țării, menținând în același timp reformele și agenda de integrare europeană, va fi esențială pentru stabilitate și coeziune.

III. Contextul de țară

11. **Moldova a fost afectată considerabil de criza economică.** Remitențele constituie aproximativ 30 la sută din PIB și s-au redus cu peste o treime în 2009. Creșterea PIB s-a diminuat considerabil de la 7,2 la sută în 2008 până la -6,5 la sută în 2009, ISD micșorându-se cu 88 la sută în aceeași perioadă. Sectoarele economice, inclusiv mineritul, agricultura și construcțiile, au înregistrat declinuri în producție, variind între 12 și 60 la sută în 2009, iar numărul redus de locuri de muncă a determinat creșterea ratelor de șomaj până la 9 la sută, de la 4 la sută la finele anului 2008. Aproximativ jumătate din toată populația Moldovei este dependentă de agricultură și țara depinde de asemenea de exporturi către și importul de combustibili din Rusia. Moldova are un sector public vast, dar ineficient (impozitând 32 la sută și utilizând 32 la sută din PIB). Țara are un mediu de afaceri în curs de îmbunătățire, dar în continuare deficient, și infrastructura sa e delapidată.

12. **Situația din sectorul bancar a fost una tensionată, iar dezechilibrele fiscale au crescut.** Calitatea portofoliului de credite al băncilor s-a deteriorat rapid în 2009, volumul împrumuturilor neperformante (ÎNP) ajungând la 16,3 la sută din totalul împrumuturilor (creștere de la 4,6 la sută în 2008). Costul real al creditării s-a majorat, accesul firmelor la împrumuturi devenind prea costisitor, astfel comprimând cererea și prelungind “criza creditară”. Criza a contribuit la diminuarea veniturilor fiscale cu 8 la sută și creșterea cheltuielilor pre-electorale la începutul anului 2009 a majorat cheltuielile cu 5 la sută (a salariilor din sectorul public cu 22 la sută), generând un deficit fiscal nesustenabil la nivel de 6,4 la sută din PIB în 2009. După alegerile din iunie 2009, Guvernul a întreprins acțiuni pentru a reduce deficitul și, cu măsuri fiscale suplimentare în cadrul programului FMI și o recuperare mai rapidă decât s-a anticipat, deficitul pentru 2010 se așteaptă a fi sub 3 la sută din PIB. Dezechilibrele externe s-au ajustat într-o careva măsură la deprecierea ratei de schimb, însă se așteaptă să crească din nou, odată ce volumul remitențelor a crescut în 2010.

13. **Impactul crizei asupra sărăciei a fost resimțit cel mai acut în zonele rurale, iar programul de asistență socială nu-i acoperă pe toți cei nevoiași.** Consumul alimentar în spațiul rural s-a redus cu 17 la sută într-o perioadă de șase luni de la finele anului 2008 – începutul anului 2009, față de doar 6 la sută în spațiul urban; venitul din activitățile pe cont propriu în agricultură s-au redus cu 25 la sută. Diminuarea veniturilor determinate de remitențe și veniturile reduse ale gospodăriilor agricole drept rezultat al prețurilor mai mici la produse alimentare au generat creșterea sărăciei rurale, ratele acesteia crescând până la 36,3 la sută în 2009, de la 34,6 la sută în 2008. Ratele sărăciei urbane continuă să scadă, mascând disparitățile rurale/urbane în creștere sub forma unor rate stabile ale sărăciei pe plan național. Un program de asistență socială direcționată a fost introdus la finele anului 2008, însă a întâmpinat constrângeri din motivul gradului redus de informare despre prestațiile disponibile și al ratei reduse de acoperire. Aceste probleme vor fi vizate în perioada SPT rămasă.

14. **Migrația în proporții masive a însoțit evoluțiile pe plan social și economic în țară.** Remitențele au produs un impact palpabil, majorând nivelurile de consum și sporind oportunitățile educaționale în familiile beneficiare, însă au generat inegalități între familiile ale căror membri lucrează peste hotare și familiile fără astfel de membri. Impacturile negative ale migrației au fost resimțite prin copiii și tinerii “lăsați în urmă” sau aflați în grija rudelor în etate, la fel și prin investițiile și participarea

civică limitate la nivel local. Stimulentele pentru migranți de a investi mai activ în comunitățile lor sau de a reveni sunt în continuare sub-explorate. Problemele de siguranță și riscul traficului uman însoțesc migrația, femeile și copiii fiind deosebit de vulnerabili. Migrația este un fenomen tot mai prezent, odată ce un număr în creștere de moldoveni obțin sau sunt eligibili pentru cetățenie dublă românească, rusă sau bulgară. Un număr estimat de circa 800.000-1,5 milioane de oameni sunt în proces de solicitare a cetățeniei române.

15. Schimbările climatice și calamitățile naturale au avut un impact social și economic pronunțat. Evenimentele meteorologice severe au devenit practic anuale în Moldova, cu secetă în 2007, inundații în 2008 și 2010, accentuând necesitatea pentru reziliență sporită pe plan național (tehnologii și crearea capacității), iar la nivel local sprijin pentru strategiile de adaptare ale fermierilor și comunităților rurale.

16. Economia Moldovei începe să se recupereze, însă necesită o bază mai amplă, cu o a doua forță motrice pentru modelul de creștere dependent de remitențe. Tendințele macroeconomice au început să se amelioreze către finele anului 2009 și o recuperare puternică a fost înregistrată în 2010. PIB real a crescut cu 6,5 la sută în perioada ianuarie-septembrie 2010, față de aceeași perioadă a anului 2009. Valoarea adăugată în agricultură a crescut cu 6,6 la sută. Exporturile s-au majorat cu 7,9 la sută și importurile cu 12,2 la sută. Totuși, această creștere nu a fost însoțită de un număr sporit al locurilor de muncă și, fără reforme semnificative, există riscul că aceasta nu va genera oportunități de angajare. Se preconizează că relansarea economică va continua, însă va depinde esențial de stabilitatea politică în Moldova, precum și de stabilitatea economică în restul Europei. Creșterea economică rapidă are puține șanse de a proveni numai din remitențe, odată ce o mare parte din forța de muncă se află deja peste hotare.

17. Este esențial de promovat investițiile private și crearea locurilor de muncă și de consolidat avantajele comparative în stimularea exporturilor. Există oportunități pentru Moldova de a extinde exporturile sale. Introducerea preferințelor comerciale autonome de către UE și normalizarea relațiilor comerciale cu Rusia (care au fost întrerupte din nou în 2010 cu reinstituirea temporară a interdicției la importul producției vinicole) prezintă oportunități pentru creșterea exporturilor pe piețele tradiționale și diversificarea pe piețe noi. Costurile forței de muncă sunt deja mici în Moldova față de vecinii săi și, în condițiile promovării unui cadru de politici pe plan macro și micro pentru competitivitate și îmbunătățirii infrastructurii sale, Moldova ar putea atrage noi investiții private în sectoarele de export și constata ameliorări rapide în creșterea productivității.

18. Moldova trebuie să aprofundeze reformele cadrului de reglementare și să consolideze supremația legii pentru a încuraja investițiile private. Progrese au fost obținute în reforma mediului de afaceri, inclusiv revizuirea sistemului de înregistrare a afacerilor, raționalizarea legislației pertinente regimului de reglementare, și eficiența impozitării. Guvernul a întreprins măsuri pentru demonopolizarea exporturilor și importurilor și de simplificare a procedurilor de licențiere. Acțiuni continue sunt necesare pentru a facilita intrarea și ieșirea afacerilor, a îmbunătăți reglementarea afacerilor și legislația cu privire la concurență și drepturile de proprietate intelectuală. Trebuie să existe o aplicare mai corectă a legislației prin sistemul judiciar. Supremația legii constituie un accent principal al agendei de integrare europeană, în cadrul căreia Moldova va obține sprijin substanțial din partea Comisiei Europene și a altor parteneri bilaterali în reformarea sistemului său judiciar și a altor organe de ocrotire a normelor de drept. Aceste eforturi complementează considerabil activitatea Băncii de ameliorare a climatului investițional.

19. Politicile agricole din Moldova necesită a fi revizuite pentru a capitaliza oportunitățile de export, care rămân cu mult sub nivelul potențialului existent. Constituind 56 la sută, Moldova are cel mai mare raport din lume de terenuri arabile din suprafața agricolă totală, care, însoțit de soluri de calitate înaltă, climă favorabilă și costuri mici ale forței de muncă, oferă țării un avantaj comparativ în fermierit și produse agro-alimentare. Totuși, valoarea reală a agriculturii s-a redus în perioada anilor 2005-2009, fiind determinată de deteriorarea rapidă a condițiilor de comerț în agricultură și randament stagnant.

Costurile mai mari de producție pentru culturile de înaltă valoare, accesul insuficient la finanțare al fermierilor din Moldova și marketingul sub-dezvoltat al acestor produse a generat rezultatul invers de diminuare a suprafeței terenurilor pentru culturi profitabile și creșterea suprafeței terenurilor pentru culturi puțin profitabile. Sporirea competitivității produselor de înaltă valoare este un proces complex și necesită eforturi de a facilita accesul fermierilor la factori de producere moderni, a îmbunătăți securitatea alimentară și adopta standarde de calitate europene, a promova instalații și infrastructură modernă post-recoltă, a descuraja monopsoniile cumpărătorilor și încuraja cooperarea între producători, a ameliora eficiența comerțului transfrontalier, precum și a actualiza programele de cercetare și formare în agricultură în contextul necesităților în evoluție ale sectorului privat.

20. **Reforma recentă în sectorul TIC este promițătoare și aceasta se poate transforma într-o industrie de nișă adițională, creând legături potențiale importante cu guvernarea îmbunătățită în sectorul public.** Concurența în conectivitatea prin cablu la telecomunicații internaționale a fost îmbunătățită recent cu sprijinul Băncii în cadrul Operațiunii pentru politici de dezvoltare, care a demonopolizat accesul la cablarea transfrontalieră prin fibră optică. Capacitățile lingvistice ale majorității moldovenilor înseamnă că există perspective pentru externalizarea funcțiilor de *back office* în Moldova, inițiată deja de unele companii europene, însă tarifele mari pentru apelurile în exterior și accesul broadband redus în cadrul monopolului de stat în telecomunicații au împiedicat creșterea acestor servicii. Există perspective pentru îmbunătățire: Moldova s-a clasat pe locul 80 din 129 de țări din întreaga lume în clasamentele internaționale *e-readiness*. Angajamentul Guvernului pentru implementarea unei strategii de guvernare electronică va ameliora prestarea serviciilor publice prin utilizarea sporită a tehnologiilor informaționale și comunicaționale.

21. **Serviciul public din Moldova trebuie reformat pentru a deveni mai eficient și a oferi o calitate mai bună.** Guvernul se confruntă cu un sector public ineficient și extrem de vast: (i) sistemul educațional este printre cele mai costisitoare din lume pe cap de locuitor, utilizând 9,2 la sută din PIB, cu săli de clasă goale și cadre didactice prost plătite, având în perspectivă pensii mici; (ii) sistemul de asistență socială este fragmentat, majoritatea prestațiilor nefiind direcționate spre familiile sărace; (iii) sistemul solidar de pensii este nesustenabil sub aspect fiscal, generând raporturi foarte mici de înlocuire; (iv) indicatorii în sănătate rămân cu mult sub media UE, însă cheltuielile din sector, la fel ca și cele din educație, sunt mari la nivel de 6,4 la sută din PIB. Studiile demonstrează că cheltuielile directe din propriul buzunar în sănătate și educație sunt mari, sugerând probleme structurale de guvernare, care limitează accesul la servicii de calitate mai bună pentru cei săraci.

22. **Lucru suplimentar este necesar pentru a facilita construcțiile și comerțul și a îmbunătăți infrastructura deteriorată.** Legislația privind simplificarea autorizațiilor în construcții și crearea unui ghișeu unic pentru înregistrarea afacerilor sunt încă în așteptarea aprobării în Parlament. Guvernul trebuie să urgenteze alte reforme necesare pentru promovarea comerțului și concurenței. Măsuri trebuie întreprinse pentru a înlătura barierele tehnice și a simplifica procedurile vamale, care împiedică realizarea potențialului comercial. Protecția mai bună a concurenței, un sistem financiar mai sofisticat și accesul mai bun la infrastructură (în special logistica transporturilor) sunt toate necesare pentru a susține exporturile noi. Rețeaua drumurilor necesită reparații majore, iar sectorul de încălzire delapidat generează ineficiențe mari sub aspect energetic. Numai 10 la sută din drumurile naționale și circa 5 la sută din drumurile locale sunt în stare bună. Moldova utilizează de două ori mai multă energie per unitate din PIB (rata PPC) decât România – și de trei ori mai mult decât media UE. Reducerea costurilor de transport și energie prin ameliorarea infrastructurii vor fi esențiale pentru menținerea competitivității.

23. **Recunoscând aceste provocări de dezvoltare, Guvernul a demonstrat angajament față de reformele pe termen mediu, după cum sunt reflectate în noul său program.** Guvernul a inițiat implementarea unor reforme exhaustive, generând o tranziție în managementul economic și relațiile de dezvoltare internațională. În octombrie 2009, Guvernul a lansat Programul de stabilizare și relansare economică (PSRE) pentru anii 2009-2011. În ianuarie 2010, FMI a aprobat Mecanismul extins de

creditare și Mecanismul de finanțare extinsă pentru o perioadă de trei ani, bazate pe PSRE. În cadrul PSRE, Guvernul a dat start implementării unui plan de acțiuni exhaustiv și detaliat de reforme juridice și administrative pentru “dereglementarea, liberalizarea și demonopolizarea” economiei. În ianuarie 2011, noul Cabinet a stabilit șapte priorități în programul său intitulat “Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, în special: (i) integrarea europeană; (ii) reintegrarea țării; (iii) politica externă eficientă și echilibrată; (iv) supremația legii; (v) lupta cu sărăcia, acordarea serviciilor publice de înaltă calitate; (vi) creșterea economică durabilă; și (vii) descentralizarea puterii.

IV. Rezultatele și progresele în realizarea obiectivelor și rezultatelor SPT

24. **Portofoliul actual al Băncii include 11 proiecte investiționale, toate fiind implementate într-o manieră satisfăcătoare.** Totalul angajamentelor constituie 227,3 milioane de dolari SUA, iar raportul anual al disburseșilor depășește constant 20 la sută. Unele proiecte au întâmpinat dificultăți în implementare, care au fost soluționate prin restructurări adecvate și acum sunt implementate în mod satisfăcător. Alocația AID -15 în valoarea de 161 milioane de dolari SUA, inclusiv 20 milioane de dolari SUA suplimentare în AF11 și 11,2 milioane de dolari SUA alocate din Fondul de răspuns la criză, au fost angajate în întregime pentru proiectele existente. Portofoliul actual al CFI în sumă de 79 milioane dolari SUA are o performanță bună.

25. **Accentul puternic pe parteneriate cu alți donatori s-a dovedit a fi eficient în mobilizarea finanțării pentru reforme.** Proiectul investiții și servicii rurale și Fondul de Investiții Sociale din Moldova au atras sprijinul altor donatori (DFID, CE, GEF, KFW, Olanda, ASDI, Elveția, UNICEF și USAID) cu finanțare adițională de 24 milioane de dolari SUA și, respectiv, 36,4 milioane dolari SUA. Partenerii de dezvoltare (DFID, Olanda, ASDI) au solicitat Băncii Mondiale să administreze fonduri fiduciare multi-donatoare pentru Reforma Administrației Publice Centrale și sprijinul pentru Instituția Supremă de Audit. Acești parteneri au oferit de asemenea 5,5 milioane de dolari SUA în calitate de cofinanțare pentru Proiectul managementul finanțelor publice în curs de implementare (8,5 milioane de dolari SUA AID).

26. **Parteneriatele solide i-au permis de asemenea Băncii să fie mai selectivă în activitățile sale.** Urmare a asistenței oferite Guvernului de către Banca Mondială pentru elaborarea Strategiei infrastructurii transportului terestru, inclusiv a unui plan de investiții priorizat, și crearea sistemelor de salvagardări pentru investițiile în sectorul drumurilor, sectorul a atras finanțare de la BERD, BEI, CE, România și MCC în valoarea totală de 550 milioane de dolari SUA și angajamente substanțiale de finanțare de la Guvernul Chinei. Datorită unui caz de achiziții neconforme, 11 milioane de dolari SUA au fost anulate din Proiectul pentru susținerea programului în sectorul drumurilor. Banca a părăsit treptat sectorul drumurilor, dată fiind disponibilitatea altor donatori de a oferi finanțare mai substanțială în acest domeniu. Dialogul privind politicile în sectorul transporturilor va fi menținut prin intermediul OPD pentru competitivitate.

27. **Banca a utilizat AAC pentru susținerea și sporirea coordonării în rândul donatorilor și îmbunătățirea eficacității asistenței.** În consultare cu alți parteneri, ASDI și PNUD în particular, Banca a sprijinit elaborarea unui nou set de Principii de parteneriat pentru coordonarea și armonizarea asistenței externe oferite Moldovei. Principiile de parteneriat au fost semnate în martie 2010 de către Guvern și 22 parteneri de dezvoltare ai țării. Aceasta a constituit o creștere considerabilă de la cei 6 parteneri care au semnat anterior Cadrul de parteneriat în 2006, și s-a datorat parțial eforturilor Băncii de a asigura o abordare consultativă și participativă. Banca a susținut de asemenea elaborarea unui plan de implementare a Principiilor de parteneriat pentru a asigura realizarea pașilor pozitivi în direcția sporirii eficacității asistenței.

28. **Banca a folosit expertiza sa analitică și investițiile în AAC pentru a se implica împreună cu Guvernul la etapa incipientă de formulare a Programului de stabilizare și relansare economică.**

Împreună cu CE, ONU, DFID, ASDI și FMI, Banca a elaborat Notele de politici privind provocările economice și sociale principale în vederea remedierii impactului crizei. Notele au fost instrumentale în elaborarea PSRE pentru anii 2009-2011 și, pentru prima dată în istoria Moldovei, întregul Cabinet al miniștrilor a fost convenit pentru o zi întreagă cu scopul de a discuta recomandările Notelor. PSRE a constituit baza ședinței Grupului Consultativ din 24 martie 2010, găzduită în comun de Bancă și UE, în cadrul căreia partenerii de dezvoltare au oferit angajamente în sumă de 2,6 miliarde de dolari SUA (Tabelul 1) pentru susținerea reformelor esențiale în perioada anilor 2010-13.

Tabelul 1. Angajamentele obținute la ședința Grupului Consultativ: Forumul de parteneriat cu Moldova (milioane dolari SUA)

	<i>Membrii UE</i>	<i>CE</i>	<i>SUA</i>	<i>BERD</i>	<i>BEI</i>	<i>ONU</i>	<i>Banca Mondială</i>	<i>FMI</i>	<i>Alți</i>	<i>Total</i>
Total angajamente (2010-13)	251,6	749,8	177,7	129,5	129,5	129,5	302,3	578,8	58,0	2605,5
Procent din Total	10,0	29,9	7,0	5,1	5,1	5,1	12,1	23,1	2,3	100,0

29. **Primii doi ani din SPT au fost marcați de flexibilitate pentru a reacționa la provocările combinate de schimbare pe plan politic și criza economică globală.** Banca a utilizat finanțare adițională pentru a oferi sprijin prin intermediul proiectelor de succes existente, în particular pentru persoanele vulnerabile în contextul crizei. Exemple demne de menționat includ Proiectul investiții și servicii rurale (PISR), care a oferit ajutor fermierilor prin facilitarea accesului la credite, care de altfel nu ar fi fost disponibile în timpul crizei; Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM) care a ajutat comunitățile rurale printr-un accent pe crearea locurilor de muncă; și Proiectul ameliorarea competitivității (PAC) care ajută exportatorii în timp ce piețele internaționale erau în declin și accesul la credite era blocat. Utilizarea finanțării adiționale a avut de asemenea efectul unei focusări mai bune a portofoliului investițional, care era fragmentat la începutul SPT.

30. **O Operațiune pentru politici de dezvoltare unică pentru sprijinul PSRE al Guvernului s-a dovedit a fi eficientă.** Criza economică globală a solicitat ca Banca să ofere finanțare mai substanțială pentru PSRE decât s-a anticipat în seria CSRS, care a fost anulată. O Operațiune pentru politici de dezvoltare pentru recuperare economică în sumă de 25 milioane de dolari SUA (inclusiv 11,2 milioane de dolari SUA de la Fondul de răspuns la criză al AID) a oferit sprijinul atât de necesar și a focusat agenda de reforme pe crearea fundamentului post-criză. Performanța solidă a Moldovei în 2010 demonstrează că strategia a funcționat.

31. **Portofoliul continuă să prezinte rezultate solide în cadrul celor trei piloni.** Prin intermediul proiectului FISM, 700 de organizații comunitare au participat în 225 sub-proiecte FISM, oferind beneficii pentru un număr de circa 932.000 oameni. Astfel de beneficii includ o creștere de 5 la sută în frecvența elevilor pe timpul sezonului rece drept rezultat al instalării încălzirii centralizate. Beneficiile indirecte continuă prin crearea unui număr de 26.000 locuri de muncă temporare, oferind circa 2 milioane zile de lucru. Proiectul Educație pentru toți / Inițiativă cu aplicare rapidă (EPT/IAR) a sprijinit renovarea a 65 grădinițe și materiale didactice pentru 600, și a ajutat Guvernul în implementarea politicilor de ameliorare a standardelor educaționale la nivel preșcolar. Proiectul ameliorarea competitivității a ajutat până în prezent 150 companii (cu alte 100 cereri) să îmbunătățească standardele de calitate, generând creșterea calității produselor și vânzări sporite. Proiectul sprijină de asemenea reforma sectorului de reglementare și a contribuit la reducerea cu 35 la sută a timpului de management necesar pentru conformitate. Proiectul investiții și servicii rurale a oferit asistență la crearea unor 1.700 afaceri noi în agricultura de valoare înaltă, inventar viu și industrii mici, creând 7.000 locuri noi de muncă. Matricea de rezultate (Anexa 1) prezintă detalii privind modul în care programele Băncii, inclusiv FISM, EPT/IAR,

Proiectul educație de calitate în localitățile rurale și Proiectul servicii în sănătate și asistență socială au sprijinit o incluziune socială sporită și i-au acoperit pe cei mai vulnerabili.

32. **Reformele au creat baza pentru managementul îmbunătățit al finanțelor publice și un sector public mai eficient.** Guvernul a realizat pași importanți în 2009 pentru a revitaliza Reforma Administrației Publice Centrale. Baza a fost creată pentru managementul mai bun al finanțelor publice, însă implementarea integrală a Sistemului informațional de management financiar este necesară pentru a finaliza reformele. Disciplina fiscală s-a ameliorat. Deși bugetul pe anul 2009 a depășit deficitul estimat de 1 la sută din cauza crizei financiare și a cheltuielilor pre-electorale, măsurile considerabile de austeritate efectuate de Guvern, însoțite de finanțarea externă, au prevenit o situație mai rea decât deficitul eventual de 6,4 la sută din PIB. Performanța bugetului pe anul 2010 a fost mai bună decât cea agreată în cadrul programului FMI. Fundamentul pentru un serviciu public profesionist, bazat pe merite, este creat prin reforma juridică, capacitatea fortificată de management al resurselor umane și un sistem funcțional de instruire în serviciul public. Legislația privind remunerarea în serviciul public este elaborată și se preconizează că salariile pentru funcționarii publici vor crește cu 25 la sută, oferind mai multă atractivitate acestei alegeri de carieră, însă nu s-a produs raționalizarea corespunzătoare a serviciului public pentru a permite salarii mai mari fără creșterea statului de salarii. Capacitatea de planificare strategică și coordonare a politicilor a devenit mai bună, însă necesită în continuare sprijin pentru a o imprima în întregul guvern. Guvernul a solicitat sprijin suplimentar prin intermediul FFMD RAPC în vederea continuării acestei reforme în următorii doi ani.

33. **Temele speciale incluse în AID-16 cu privire la gender și schimbările climatice vor continua să fie integrate în program.** Ultima evaluare EPIT constată mediul pozitiv legislativ pentru egalitatea de gender în Moldova, însă inegalitățile sub aspect de gender persistă prin salarii mici și funcții cu statut redus pentru femei și prin reprezentarea insuficientă a femeilor în funcțiile decizionale în afaceri, serviciu public și sfera politică. Atitudinile sociale contribuie la rate înalte de violență domestică. În sectoarele educației și sănătății, băieții și bărbații sunt dezavantajați prin rate de abandon mai mari în clasele superioare și rate mai mari de deces prematur. Guvernul a elaborat Strategia națională pentru egalitatea de gender pentru anii 2010-2015 și este foarte mult susținut în implementarea acesteia de UN Women. Banca a colaborat cu ASDI pentru introducerea perspectivelor de gender în bugetarea ACP în 2009. Programul oferă pe viitor oportunități de a spori egalitatea de gender, de exemplu prin reforma sectorului educațional. Referitor la schimbările climatice, mai multe intervenții au ajutat în perioada SPT la remediarea vulnerabilităților asociate schimbărilor climatice prin reducerea degradării mediului, în special conservarea solurilor, dezvoltarea pădurilor la nivel comunitar, managementul poluanților, reducerea emisiilor și activități aferente poluării în agricultură. Aceste activități ar putea fi continuate și fortificate în cadrul Proiectului competitivitate în agricultură. În cadrul Proiectului energetic 2 și al asistenței tehnice iminente pentru eficiență energetică, Banca va ajuta Moldova să-și sporească eficiența energetică. Gestiunea resurselor acvatice și determinarea modalităților de adaptare la riscul sporit de inundații poate deveni o problemă serioasă pe termen lung în vederea atenuării riscurilor climatice. Proiectul managementul calamităților și riscurilor climatice va ajuta la remediarea acestei probleme, într-o măsură, prin servicii hidro-meteorologice și pregătire îmbunătățite. AAC pentru practici de adaptare și remediere vor ajuta la crearea bazei pentru activități ulterioare în acest domeniu.

34. **CFI rămâne un partener activ în sectorul privat.** Strategia CFI în Moldova completează eforturile AID în dezvoltarea sectorului privat prin axarea pe sectorul financiar, IMM, agrobusiness, modernizarea asistenței medicale și a infrastructurii. Începând cu 1995, CFI a investit în total 174 milioane de dolari SUA din propriile fonduri în 19 proiecte și a organizat 25 milioane de dolari SUA în sindicalizări pentru susținerea sectoarelor de energie electrică, telecomunicații, agrobusiness, IMM și financiar. CFI și-a consolidat activitățile sale în ultimii trei ani cu un total de 79 milioane de dolari SUA în investiții în AF08-AF10, cu cea mai mare expunere pe piețele financiare, urmată de infrastructură. CFI se va axa pe reformele de politici și implementarea în domenii selecte pentru a sprijini dezvoltarea

agriculturii de valoare înaltă. În ceea ce privește investițiile în agrobusiness, Proiectul servicii consultative al CFI se va axa pe activitățile generatoare de investiții, ajutând Guvernul la elaborarea și implementarea unei strategii direcționate de atragere a ISD în sub-sectoarele de agrobusiness și agricultură de valoare înaltă, precum și crearea unui cadru mai bun pentru dialogul public-privat în raport cu aspectele de politici în agrobusiness. Proiectele AID și CFI vor acționa împreună pentru a identifica constrângerile principale în dezvoltarea agrobusinessului.

35. **AGIM are în prezent două proiecte active în Moldova.** O garanție în sumă de 61,1 milioane de dolari SUA emisă către Union Fenosa Internacional Spania protejează contra riscurilor privind riscuri de restricții de transfer, expropriere, război sau revolte civile și încălcarea contractului pentru investiții în modernizarea celor trei companii privatizate de distribuție a energiei electrice. O garanție de 7,34 milioane de dolari SUA a fost emisă către Raiffeisen Bank SA în România, acoperind împrumutul acționarilor față de subsidiarul său I.C.S. Raiffeisen Leasing S.R.L. (RLM) în Moldova, oferind protecția contra riscului restricției de transfer și expropriere de fonduri. Acest proiect constituie etapa inițială a operațiunilor de leasing ale Raiffeisen Zentralbank (RZB) în Moldova, realizată de subsidiarul său din Moldova.

36. **Fondurile fiduciare sunt integrate în strategia Băncii și sprijină reformele instituționale principale și implementarea proiectelor.** Banca administrează un portofoliu substanțial de fonduri fiduciare în valoare de 80,9 milioane de dolari SUA, care oferă cofinanțare pentru operațiunile AID, finanțează operațiuni GEF și de carbon, la fel oferă și alte forme de sprijin, precum un grant în sumă de 8,8 milioane de dolari SUA pentru învățământul preșcolar de la EPT/IAR, un FF de la CE pentru dezvoltare regională și protecție socială în sumă de 16,7 milioane de dolari SUA și un FFMD pentru reforma administrației publice centrale în sumă de 6,15 milioane de dolari SUA. Anexa 2 oferă detalii cu privire la fondurile fiduciare active în Moldova și demonstrează că multe se vor încheia în AF12, astfel favorizând consolidarea.

37. **Pe viitor, va fi important de menținut o antecedentă solidă de implementare a proiectelor.** În general, performanța portofoliului Băncii în Moldova a fost uniformă, cu unele mici excepții. Pe parcursul implementării SPT, Banca a fost proactivă în restructurare corespunzătoare sau anulare parțială, în caz de necesitate. Analiza performanței portofoliului în țară din 2011 s-a axat pe portofoliul în curs de implementare. Ea a identificat cele mai bune practici și a examinat teme inter-sectoriale, inclusiv aspecte ca gradul de pregătire pentru implementare, crearea capacității pentru monitorizarea rezultatelor și complexitatea excesivă a planului de proiect. Aceste analize vor deveni un instrument periodic pentru evaluarea împreună cu Guvernul a implementării și soluționarea oricăror probleme de proiect specifice.

V. Agenda post-criză și modificările SPT

38. **Deși pilonii definiți în SPT rămân valabili, au survenit modificări importante, care necesită o adaptare a programului Băncii în RP SPT.** Aceste schimbări sunt: (i) criza economică și financiară globală; (ii) schimbarea substanțială pe plan politic și oportunitatea creată de guvernul pro-reformator prin mandatul pentru reforme oferit Guvernului de populația țării; și (iii) agenda de integrare europeană a țării.

39. **Guvernul a demonstrat un angajament puternic pentru reformele structurale în perioada post-criză și Banca va urma direcția Guvernului în definirea activităților sale.** Pentru perioada rămasă, o serie de OPD pentru competitivitate va fi lansată în baza unui diagnostic profund din MET, care va susține agenda de sporire a competitivității și crearea locurilor de muncă. Accentul va fi pe climatul de afaceri, precum și politicile sectoriale în agricultură, TI și alte domenii ce vor elimina constrângerile actuale din calea creșterii. Aceasta va fi complementată de expansiunea serviciilor CFI în agrobusiness și în sectorul IMM. Agenda competitivității va fi de asemenea susținută de una sau două operațiuni creditare noi anual, în domenii precum competitivitatea în agricultură sau eficiența energetică. Secvența

operațiunilor respective va depinde de progresele obținute în adresarea constrângerilor principale sub aspect de politici și instituții în ambele sectoare.

40. **Guvernul a îmbrățișat puternic necesitatea pentru reforme în vederea îmbunătățirii eficienței și calității serviciilor publice.** AID va sprijini aceste eforturi în trei domenii: asistență socială, sănătate și educație. Proiectul recent de consolidare a eficacității rețelei de protecție socială bazat pe rezultate va încerca să îmbunătățească eficiența și echitatea asistenței sociale prin expansiunea durabilă sub aspect fiscal și consolidarea programului direcționat *Ajutor Social*. Finanțare adițională va fi oferită în cadrul Proiectului servicii în sănătate și asistență socială pentru a îmbunătăți eficiența și viabilitatea sectorului de asistență medicală primară.

41. **O agendă de reforme ambițioase în educație, bazată pe optimizarea școlilor, a intrat recent pe primul plan în atenția Guvernului.** Ineficiențele din sector – și calitatea în declin – au focusat discuțiile de reformă asupra raționalizării și optimizării rețelei de școli și asupra economiilor pe care le pot genera. Planul de reforme al Guvernului își propune să sporească eficiența sectorului învățământului general, ameliorând în același timp calitatea și relevanța învățământului pentru a corespunde exigențelor economiei moderne. Un proiect AID bazat pe rezultate va oferi sprijinul mult-necesar pentru aceste reforme. Sprijinul Băncii va viza de asemenea riscurile potențiale ale unor reforme de acest gen, inclusiv ratele sporite de abandon și marginalizarea grupurilor minoritare sau a celor săraci, printr-o schemă de monitorizare și evaluare a elevilor în vederea amplificării efectelor reformelor. Mai mult ca atât, Sistemul Băncii de evaluare și jalonare a rezultatelor în educație (SABER) în diverse aspecte ale învățământului, inclusiv măsurarea aptitudinilor, vor fi utilizate ca parte a activității în cadrul agendei de competitivitate, permițându-i Guvernului să asigure că sectorul educațional poate genera aptitudini pentru sectoarele de creștere ale economiei. Este esențial ca îmbunătățirea calității sectorului educațional să fie însoțită de un model de creștere durabilă, care creează locuri de muncă și oportunități economice pentru tineri.

42. **Aspirațiile europene ale Moldovei vor solicita tot mai mult instituțiile țării.** Autoritățile au intensificat eforturile de ameliorare a sistemelor țării, inclusiv managementul finanțelor publice (MFP) și administrația publică. Consolidarea reformei MFP este o componentă importantă pentru sporirea eficienței, transparenței și alinierii strategice a bugetului pe termen mediu-lung – elemente ce ar putea fi susținute printr-un potențial proiect MFP 2 și FFMD RAPC în derulare. Astfel de reforme vor solicita conducerea puternică și coordonarea în cadrul guvernului central, precum și contribuții substanțiale și angajament de la angajații tuturor ministerelor.

43. **Banca trebuie să-și redirecționeze abordarea față de guvernare și corupție în contextul realităților și evenimentelor politice din Moldova.** Guvernarea ca și temă inter-sectorială va fi fortificată pentru a asigura responsabilitatea și transparența sporite în sectoarele sociale, de exemplu prin sprijin pentru administrarea mai echitabilă și mai puțin frauduloasă a prestațiilor de asistență socială și sprijin pentru elaborarea sistemelor informaționale în sănătate și educație cu scopul îmbunătățirii transparenței. Recomandările din Evaluarea GAC a GIE din 2011 vor fi adoptate. Ținând cont de obiectivul integrării europene al Guvernului, domeniile de importanță majoră GAC, precum reglementarea afacerilor, managementul finanțelor publice și reforma administrației publice, vor rămâne esențiale. Cererea pentru buna guvernare și responsabilitate socială va continua să fie sprijinită, de exemplu prin Fondul pentru Societatea Civilă, care oferă granturi ONG-urilor cu scopul elaborării unor aplicații comunicaționale și informaționale inovatoare pentru creșterea transparenței și responsabilității sociale. Banca Mondială, în parteneriat cu ASDI și PNUD, au finanțat *Moldova Citizen Report Card*, care oferă o sinteză exhaustivă a percepțiilor publicului privind accesibilitatea și calitatea sectorului public din Moldova. Acesta este un punct de pornire important pentru Proiectul transformarea electronică a guvernării în vederea ameliorării calității serviciilor publice selectate prin utilizarea TIC. Transformarea electronică este simbolul unei țări care își propune să facă un salt în liga europeană și va ajuta la îmbunătățirea guvernării și reducerea corupției prin soluții TI.

44. **Programul Băncii pe viitor va reacționa la oportunitățile create de mediul schimbat și va continua consolidarea sprijinului Băncii prin extinderea SPT până în AF13.** SPT a fost elaborată pentru o perioadă de patru ani AF09-AF12 și a început cu un program de creditare fragmentat. Această moștenire și contextul economic prevalent au determinat în primii doi ani ai SPT finanțare adițională, care s-a soldat cu beneficiul focusării mai bune a programului. Recuperarea economiei și un mediu politic mai favorabil ne permit să ne mișcăm în direcția unui program de sprijin mai strategic în ultimii ani ai SPT. Mai multe proiecte se vor încheia în AF13 și extinderea SPT până la finele AF13 va mări perspectivele pentru o SPT strategică și focusată începând cu AF14.

45. **Banca întâmpină constrângeri și trebuie să fie selectivă în sprijinul său pentru agenda de reforme a Guvernului.** Selectivitatea va fi determinată de principiile avantajelor comparative în domenii în care Guvernul este pregătit și dedicat reformelor necesare de politici, precum și în care există o antecedentă solidă de implementare și disponibilitate de resurse alternative de finanțare și sprijin analitic, mobilizate prin parteneriate strategice cu alți actori de dezvoltare. Programul de creditare al Băncii va include una sau două operațiuni noi investiționale anual, suplimentar unei OPD și investițiilor continue în AAC. Alegerea și secvența în timp a operațiunilor investiționale vor fi determinate de dorința Guvernului de a întreprinde măsuri de reformă complementare pentru sporirea impactului economic al proiectelor susținute. Guvernul a indicat că domeniile de reformă ar putea include educația, reforma sectorului public, competitivitatea în agricultură și eficiența energetică. Banca va utiliza mai multe instrumente pentru a sprijini dialogul cu privire la reforme, inclusiv utilizarea analizelor de portofoliu pentru discuțiile de politici, elaborarea notelor de politici pentru agenda de reforme în sectoarele pentru care se propun operațiunile investiționale, și creșterea gradului de informare despre constrângerile în materie de politici sau opțiunile pe care le-ar putea viza creditarea de politici și investițională. Tabelul 2 în continuare prezintă un rezumat al creditării AID planificate și al programului investițional CFI pentru perioada rămasă SPT AF11-13.

46. **CFI va avea un rol important în susținerea agendei de competitivitate și va continua să ofere finanțare comercială, linii de credit pentru întreprinderile mici și mijlocii în agricultură, precum și servicii consultative în guvernarea corporativă și managementul riscurilor.** CFI are un portofoliu în patru bănci și planifică să sprijine bănci suplimentare cu servicii consultative și acces la finanțare comercială. S-au obținut de asemenea progrese în dezvoltarea unui birou de creditare. În infrastructură, CFI finanțează reabilitarea și expansiunea rețelelor de alimentare cu apă și tratare a apelor reziduale și reabilitarea străzilor în Municipiul Chișinău. Acesta este primul împrumut sub-suveran în Moldova. CFI susține Guvernul în implementarea primului PPP în sectorul sănătății, lucrând împreună cu Ministerul Sănătății pentru a deschide un centru de imagistică la Spitalul Republican și cu Ministerul Economiei pentru a evalua o strategie de durabilitate a MoldTelecom.

Tabelul 2. Programul indicativ din Raportul de progres al SPT pentru perioada AF11-AF13 (milioane dolari SUA)*

Programul propus	Creditare/ Investiții	Programul de AAC și AT
AF11 real		
AID Managementul calamităților și riscurilor climatice Consolidarea eficacității rețelei de protecție socială Transformarea electronică a guvernării	\$10 \$37 \$20	Memorandum economic pe țară: Studiu al creșterii ROSC Contabilitate și Audit continuare AT pentru revizuirea politicilor în agricultură Analiza cheltuielilor publice AT pentru monitorizarea sectorului financiar AT pentru ameliorarea aprovizionării cu energie în Chișinău Aplicație pentru buna guvernare – Fondul Societății Civile pentru buna guvernare AT pentru reducerea vulnerabilităților față de schimbările climatice ale sistemelor agricole din Moldova
TOTAL creditare AID AF11	\$67	
CFI Moldova Agroindbank Municipiul Chișinău EximBank	\$6 \$10 \$26	AT pentru birourile de credit AT pentru managementul riscurilor AT pentru parteneriate public/private în sănătate AT pentru MoldTelecom
TOTAL investiții CFI AF11	\$42	
AF12		
AID OPD competitivitate 1 FA pentru Servicii în sănătate și asistență socială Competitivitate în agricultură	\$20 \$10 \$20	Activități de continuare a reformelor structurale și de competitivitate Activități fiscale programatice (inclusiv studiile BOOST) AT pentru monitorizarea sectorului financiar AT pentru securitate alimentară AT pentru competitivitate în agricultură AT pentru eficiență energetică AT pentru raționalizarea educației
TOTAL creditare AID AF12	\$46	
CFI Investiții în sectorul real și piețe financiare	\$30	AT pentru birourile de credit AT pentru managementul riscurilor AT pentru reforma climatului investițional AT pentru parteneriate public/private în sănătate
TOTAL investiții CFI AF12	\$30	
AF13		
OPD competitivitate 2 Program pentru rezultate în educație Management al finanțelor publice 2	\$20 \$30 \$20	Activități de continuare a reformelor structurale și de competitivitate Programul de evaluare a sectorului financiar AT pentru ameliorarea raportării financiare corporative AT pentru managementul finanțelor publice AT pentru eficiență energetică (continuare) AT pentru reziliență și incluziune socială
TOTAL creditare AID AF13	\$70	
CFI Investiții în sectorul real și piețe financiare	\$30	AT pentru reforma climatului investițional AT pentru birourile de credit AT pentru parteneriate public/private în sănătate
TOTAL investiții CFI AF13	\$30	

* NOTE: Alocațiile AID-16 sunt indicative. Volumul finanțării AID va depinde de: (i) totalul resurselor AID disponibile (ii) ratingul performanței Moldovei (iii) performanța și condițiile de asistență ale altor împrumutați AID (iv) condițiile asistenței AID pentru Moldova (granturi sau credite) (v) numărul țărilor eligibile pentru AID. ÎN AF14, ultimul an al AID-16, programul de creditare ar putea include o a treia OPD competitivitate și un proiect de eficiență energetică.

47. **Banca va continua să mobilizeze parteneriate strategice cu alții pentru a susține agenda reformelor.** Date fiind resursele limitate ale Băncii, va fi important de lucrat cu alți parteneri de dezvoltare ce pot avea resurse investiționale suplimentare și Banca își va menține rolul de mobilizator al comunității donatorilor. Banca va căuta parteneriate sporite cu UE și statele-membru ale UE și alți parteneri de dezvoltare pentru a asigura coerența înțelegerii și sprijinului pentru reformele critice în

vederea obținerii unui impact maxim. Un accent cheie îl vor constitui domeniile în care resursele partenerilor completează financiar programul AAC al Băncii. Anexa 3 oferă detalii privind activitățile altor donatori în sectoarele principale.

48. **Banca va încerca să utilizeze resursele din fonduri fiduciare într-un mod mai strategic pentru a susține aceste obiective de bază.** Banca examinează oportunități pentru parteneriate sporite cu UE, inclusiv prin FF existent pentru dezvoltare regională și protecție socială, și alte FF în derulare/planificate pentru ameliorarea guvernării și aplicării legislației forestiere, securitate alimentară, un program coordonat în sectorul sănătății, activități de reglementare a investițiilor și evaluarea responsabilității financiare a cheltuielilor publice. Alte domenii potențiale pentru sprijinul FF includ reforma sectorului public susținută de FF rusec pentru MFP și asistență tehnică pentru ameliorarea raportării financiare corporative, ce ar putea fi finanțată prin intermediul unui fond fiduciar, deși sprijinul din partea donatorilor încă urmează a fi determinat. Aceste tipuri de parteneriate vor fortifica eforturile Băncii spre o abordare programatică în mobilizarea resurselor FF și consolidarea acestora pentru diminuarea fragmentării portofoliului și a cheltuielilor administrative. Resursele FF vor complementa în măsura posibilităților resursele limitate pentru finanțarea personalului Băncii.

49. **AAC ale Băncii vor continua cu un rol major în formarea unei baze solide pentru sprijinul Băncii în Moldova.** De exemplu, recomandările Memorandumului economic de țară recent și activitățile ulterioare vor ajuta la constituirea fundamentului pentru reforme fiscale și de competitivitate mai profunde și exhaustive. Banca va continua să ofere analize economice și sociale ca bază pentru a discuta opțiunile de politici și reformele structurale necesare împreună cu autoritățile. Activitățile posibile AAC includ continuarea activităților fiscale programatice, continuarea activităților pentru agenda de competitivitate și reforme structurale, AT pentru management financiar public și analiza incluziunii sociale și rezilienței, urmărind în vizor larg incluziunea socială și accentul sporit pe gender. Activitățile sectoriale specifice pentru complementarea programului propus de creditare s-ar putea materializa în sectorul energetic, educație, precum și agricultură. Un nou proiect AT pentru securitate alimentară este în proces de implementare. AAC în sectorul financiar ar putea include monitorizarea pentru susținerea rezilienței la criză și a măsurilor de dezvoltare a piețelor, la fel și un program actualizat de evaluare a sectorului financiar cu accent pe probleme de dezvoltare.

50. **CFI va extinde serviciile consultative în climatul investițional cu un nou proiect în AF12.** Proiectul își va propune să sporească competitivitatea sectorului de agrobusiness prin reforma cadrului de reglementare și promovarea mai direcționată a investițiilor, precum și vizarea constrângerilor cheie pentru IMM și sectorul privat în (i) autorizațiile de construcții; (ii) insolabilitate; și (iii) inspecțiile în afaceri.

VI. Riscurile

51. **Riscurile identificate în SPT rămân.** Riscurile fiduciare continuă să fie atenuate prin intermediul accentului Băncii asupra managementului îmbunătățit al finanțelor publice, la fel și riscurile asociate capacității instituționale limitate prin sprijin la planificarea și alocarea resurselor bugetare. O recesiune globală continuă, în special în UE, poate limita beneficiile ce pot fi obținute din integrarea mai mare a Moldovei în economia globală prin exporturi și remitențe reduse și, posibil, prin reducerea sprijinului disponibil din partea UE pentru agenda de integrare a Guvernului. Invers, există riscul că o reîntoarcere rapidă a fluxurilor de remitențe poate slăbi reforma, tergiversând măsurile cheie din cadrul reformei, permițând jaloanelor AID să nu fie realizate sau să fie reajustate în contextul unei agende mai puțin ambițioase. Restricțiile recente asupra exporturilor accentuează acest risc. Riscurile respective sugerează necesitatea continuă pentru o abordare flexibilă din partea Băncii și altor donatori cu scopul de a ajuta Moldova să atenueze aceste șocuri externe, precum și colaborarea strânsă a Băncii cu alți parteneri, în special UE și FMI, pentru pârgii comune. Schimbările climatice și calamitățile naturale continuă să prezinte un risc pentru țară, însă sprijinul Băncii pentru managementul calamităților și riscurilor climatice și competitivitatea în agricultură ar trebuie să le remedieze.

52. **Riscurile apărute din economia politică pot continua o perioadă de timp.** Impasul în alegerea președintelui încă ar putea să determine alegeri anticipate, limitând potențial angajamentul Guvernului față de reforme nepopulare. Mai substanțială este probabil fragilitatea coaliției de guvernare și viziunile diferite între membrii coaliției referitor la pasul și amploarea reformelor. Aceste diferențe reflectă dezbinările sociale și economice în rândul populației generale, inclusiv îngrijorări despre impactul tranziției spre o economie de piață ale diferitor segmente ale populației. Deși partenerii din Alianță sunt uniți de dorința lor pentru integrare europeană, aprobarea recentă dificilă a legii bugetului în Parlament a generat noi ostilități între parteneri. Date fiind incertitudinile discutate anterior, rămâne de constatat dacă Alianța poate menține sprijinul pentru agenda sa de reforme. În cazul în care sprijinul pentru reforme se va diminua, Banca va renunța la creditare bazată pe politici și rezultate și va urma un program investițional mai tradițional. Dacă Guvernul obține un mandat de patru ani, va fi important să existe angajament politic pentru agenda de reforme între toate partidele– lipsa unui astfel de angajament poate genera riscul pentru seria OPD a Băncii și programul FMI. Banca poate ajuta la atenuarea acestora într-o careva măsură oferind o platformă pentru discuții inter-ministeriale, ce trebuie realizate conștient și în continuu, nu doar odată cu apariția problemelor, și va constitui probabil o provocare majoră pentru Echipa de Țară.

ANEXA 1: MATRICEA DE REZULTATE REVIZUITĂ ȘI PROGRESELE OBTINUTE ÎN CADRUL SPT PENTRU AF09-13

SPT Pilonul I. Ameliorarea competitivității economice în sprijinul unei creșteri economice durabile				
<p>Obiectivele / rezultatele de dezvoltare ale țării</p> <ul style="list-style-type: none"> Majorarea ponderii exportului de bunuri și servicii în PIB de la 30,5 la sută în anul 2007. Majorarea (netă) a investițiilor directe externe (IDE) de la 130 dolari SUA pe cap de locuitor (2007). Creșterea lungimii drumurilor reparate. Reducerea proporției pierderilor de energie electrică ca pondere în consumul total de energie de la 12,7 la sută în anul 2007. Ameliorarea competitivității sectorului agrar rural, fapt reflectat în creșterea exporturilor și valorilor unitare ale produselor agricole. <p>Probleme și obstacole</p> <ul style="list-style-type: none"> În structura producției și exportului din Moldova predomină produsele cu valoare mică. Sunt slab diversificate atât piețele, cât și gama produselor pentru export. Necorespunderea produselor standardelor internaționale de calitate reprezintă o limitare deosebită pentru accesul la piețele de desfacere. Moldova continuă să fie una din țările din regiune cu cele mai mari costuri legate de corespunderea exigențelor de reglementare. Costul intermedierei financiare este relativ mare, în timp ce accesul la finanțarea de lungă durată în scopuri investiționale rămâne a fi în continuare limitat. Pentru atragerea investițiilor și sprijinul producției este necesară o infrastructură fizică adecvată. Pe parcursul ultimilor 15 ani rețeaua drumurilor publice a fost cronic și profund neglijată din lipsă de întreținere. Renovarea drumurilor publice va necesita un sprijin din partea comunității donatorilor internaționali și utilizarea contractanților străini pentru executarea lucrărilor de întreținere, având în vedere capacitatea redusă a industriei domestice de construcție a drumurilor. Consumul energetic este intensiv datorită utilajului și tehnologiilor învechite, depășind de circa trei ori indicatorii respectivi raportați în țările dezvoltate. Dependența considerabilă a economiei de sursele energetice importate, de rând cu majorarea considerabilă a prețurilor, limitează sectorul producerii. Agenda nefinalizată de reforme și acumularea noilor datorii (preponderent în sectorul de termificare sectorială în Chișinău) periclitează viabilitatea financiară a principalelor piese ale sectorului energetic. Lipsa accesului la finanțe pentru cultivarea productivă a culturilor și a investițiilor în ameliorarea terenurilor. Lipsa informației și controlului calității au redus productivitatea și potențialul de export al gospodăriilor agricole. Privatizarea terenurilor a rezultat în fragmentarea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole, proprietățile mici ale individului fiind repartizate pe 3 sau mai multe parcele diferite, amplasate la kilometri depărtare unele de altele. 				
Obiectivul strategic 1: Ameliorarea competitivității sectorului de întreținere din Moldova				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
Sistem de metrologie, standardizare, testare a calității (MSTC) ce respectă obligațiile asumate față de Organizația Mondială a Comerțului (OMC).	Majorarea numărului de standarde adoptate ce corespund exigențelor UE de la 200 (în anul 2007) până la 500. Creșterea numărului de firme ce obțin certificate de calitate,		Către luna octombrie 2010 au fost adoptate 514 standarde conforme exigențelor UE; deși există tergiversări în adoptarea standardelor de la Autoritatea de Standardizare Română. Către finele anului 2010 certificate internaționale de calitate au fost	Împrumuturi în derulare / finalizate: Proiectul de ameliorare a competitivității, inclusiv finanțare suplimentară Împrumuturi preconizate: Operațiuni de politici de dezvoltare (OPD) pentru

<p>Diminuarea costurilor de conformare exigențelor de reglementare, suportate de întreprinderi, de la 16 la sută în anul 2007 sub 12 la sută (potrivit rezultatelor studiului Costul administrării afacerilor – CAA).</p> <p>Sporirea proporției întreprinderilor cu acces la surse oficiale de finanțare investițională de la 17,71 la sută (în anul 2005) până la 25 la sută (Studiul SMAPÎ).</p>	<p>recunoscute internațional, de la 130 (în anul 2007) până la 300.</p> <p>Reducerea costului obținerii permisului de construcție de la 292 de zile (BD09) până la mai puțin de 200 de zile.</p> <p>Crearea unui birou al istoriei de credit absolut funcțional.</p> <p>Direcționarea unei proporții mai mari de credite spre sectorul privat de la 27.9 la sută (2006).</p>		<p>oferite 160 de firme.</p> <p>Numărul instituțiilor de testare acreditate s-a majorat de la 36 în anul 2005 până la 117 către luna octombrie 2010.</p> <p>Evaluarea impactului reglementărilor (EIR) a fost stipulată drept condiție obligatorie pentru toate actele legislative noi începând cu luna ianuarie 2008, cu un mecanism standardizat de consultare, inclusiv cu reprezentanții Guvernului și ai sectorului privat.</p> <p>Circa 1.300 de funcționari ai Guvernului și reprezentanți ai mediului de afaceri au fost formați profesional în domeniul principiilor și tehnicilor EIR.</p> <p>Costurile de conformare exigențelor de reglementare au fost estimate a constitui 9,9 la sută în raportul CAA din anul 2010.</p> <p>Numărul anual de inspecții efectuate de Agențiile de Stat ce revin unei companii s-a micșorat de la mai mult de 10 în anul 2006 până la mai puțin de 8 către finele anului 2010.</p> <p>Au fost create două birouri private pentru informația cu privire la istoria de credite, acoperind majoritatea sectorului bancar.</p>	<p>competitivitate</p> <p>Parteneriate și FF: Grant din fondul fiduciar (FF) pentru reforma sectorului financiar din Moldova (Olanda) Fondul pentru dezvoltarea resurselor umane și elaborarea politicilor (PHRD): Proiectul de ameliorare a competitivității din Republica Moldova Asistență tehnică (AT) pentru Biroul istoriei de credite (CFI)</p> <p>AAC în derulare / finalizate: Actualizarea Programului de evaluare a sectorului financiar – PESF (FMI) Memorandumul economic al țării – Competitivitate Competențele de planificare a investițiilor în sector INF Raportare financiară corporativă Raport asupra mediului de afaceri AT pentru securitatea produselor alimentare GFRP Dialogul pentru dezvoltarea sectorului privat (PSD) / dezvoltarea sectorului financiar (FSD) Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p> <p>AAC preconizate: AT pentru îmbunătățirea raportării financiare corporative Programul de evaluare a sectorului financiar AT pentru monitorizarea sectorului financiar (inclusiv tranzacții garantate, modernizarea sistemelor de plăți,</p>
---	--	--	---	--

				<p>sisteme de soluționare a securității)</p> <p>FF pentru reglementarea investițiilor (UE)</p> <p>Studiu de cuantificare a competențelor</p> <p>Activitate de intermediere a remitențelor</p> <p>Activitate fiscală programatică</p> <p>Activități de monitorizare în dinamică a reformelor structurale și competitivității</p> <p>CFI:</p> <p>Împrumuturi și investiții în capital propriu, plus servicii consultative în sectorul financiar, pentru fortificarea băncilor locale, finanțarea directă a sectoarelor reale și fondul regional privat pentru capital propriu, plus dezvoltarea instituțiilor financiare nebancale.</p>
Obiectivul strategic 2: Ameliorarea gestionării rețelei de drumuri				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
Majorarea proporției drumurilor în condiție satisfăcătoare sau bună de la 7 la sută în anul 2006 – costurile de transport vor fi estimate în baza procentului de drumuri naționale în stare satisfăcătoare, bună și precară.	Audituri tehnice confirmând că lucrările de reparare a drumurilor corespund cerințelor contractuale.	Restructurare considerabilă a prezentelor investiții după anularea a 69 la sută din credit. Rezultatele rămân aceleași, deoarece acestea se bazează pe investițiile colective ale câtorva parteneri, deși Banca nu mai oferă finanțare în continuare.	Administrația Drumurilor de Stat a implementat cu succes, în conformitate cu prevederile contractuale, investițiile finanțate de Banca Europeană pentru Investiții (BEI) în Proiectul de susținere a programului din sectorul drumurilor și din bugetul de stat, 120 km de drumuri publice fiind reparate de la debutul proiectului și până la finele anului 2010. La începutul anului 2011 au mai fost atribuite încă 5 contracte suplimentare.	<p>Împrumuturi în derulare / finalizate:</p> <p>Creditul AID pentru Proiectul de susținere a programului din sectorul drumurilor</p> <p>AAC în derulare / finalizate:</p> <p>Strategia de dezvoltare a sectorului de transport (BERD, BEI)</p> <p>Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Parteneriate și FF:</p> <p>Împrumuturi și subvenții nerambursabile suplimentare de la BERD, BEI, CE, Corporația</p>
Diminuarea cheltuielilor de operare a vehiculelor pe drumuri,	Fonduri totale disponibile pentru lucrările de întreținere a		S-au majorat considerabil alocațiile bugetare destinate	

<p>în cadrul Programului din sectorul drumurilor, cu cel puțin 8 la sută, potrivit evaluării economice retrospective.</p> <p>Majorarea valorii bunurilor rutiere de la 8,4 miliarde de dolari SUA în anul 2007.</p>	<p>drumurilor publice vor constitui cel puțin 450 milioane de lei în AF09/10.</p> <p>Majorarea cotei finanțării alocate întreținerii drumurilor prin intermediul unui proces competitiv de la 0 la sută în anul 2008 până la 20 la sută către anul 2010 și 30 la sută către anul 2011.</p>		<p>întreținerii drumurilor, depășind obiectivele trasate în anul AF09/10, cu amendamente la Legea privind Fondul Rutier și noul regim fiscal pentru accizele la carburanți, însă a mai rămas în continuare un decalaj între alocările reale și cele preconizate în cadrul SITL, acest decalaj urmând a fi acoperit atunci când va permite situația macroeconomică.</p> <p>Toate acordurile contractuale pentru întreținerile periodice ale drumurilor sunt atribuite pe principiu de licitație competitivă. Până în prezent lucrările de rutină pentru întreținerea drumurilor și întreținerea drumurilor pe durata rece a anului nu au decurs pe principiu competitiv.</p>	<p>Provocările Mileniului (CPM) și China</p> <p>Subvenția nerambursabilă a CE pentru dezvoltare regională și protecție socială – DRPS (componenta drumuri)</p>
Obiectivul strategic 3: Reducerea vulnerabilității energetice prin ameliorarea eficienței energetice și sporirea diversificării surselor de energie				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
<p>Reducerea cu 10 la sută a intensității energetice, măsurată prin consumul total primar de energie (TE) ce revine la 1.000 dolari SUA de PIB, la rata parității puterii de cumpărare (PPC).</p> <p>Majorarea cu 10 la sută a producției din surse regenerabile de energie (SRE).</p> <p>Recuperarea costului pentru tarifele la agentul termic, gazele naturale și electricitate pentru toate categoriile de consumatori se apropie de 100%, în timp ce</p>	<p>Adoptarea și demararea inițierii de către Guvern a unui Program de eficientizare energetică (urmând a fi aprobată încă de Guvern) în sprijinul Strategiei Energetice 2020 a Moldovei (adoptată în anul 2007).</p> <p>Elaborarea și adoptarea de către Guvern și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) a măsurilor de sprijin a producției de energie regenerabilă, inclusiv tarifele de plăți pentru sistemele de energie regenerabilă (SER).</p>		<p>În luna decembrie 2009 a fost adoptată o nouă Lege Energetică, permițându-i Republicii Moldova să se conformeze cerințelor și să adere în calitate de stat-membru cu drepturi depline la Tratatul Comunității Energetice (TCE).</p> <p>Guvernul a actualizat Programul de eficientizare energetică și Planul de acțiuni aferent, însă cu tergiversări în aprobarea oficială a actelor din partea Guvernului. Moldova a ratificat TCE.</p> <p>CE și ASDI urmează să asigure Guvernul și ANRE cu sprijin de AT pentru a lucra asupra tarifelor</p>	<p>Împrumuturi în derulare / finalizate:</p> <p>Proiectul energetic 2, inclusiv finanțare suplimentară</p> <p>Împrumuturi preconizate:</p> <p>Proiectul privind eficiența energetică</p> <p>AAC în derulare / finalizate:</p> <p>AT pentru reforma sectorului de termificare regională</p> <p>AT pentru ameliorarea aprovizionării energetice în Chișinău</p> <p>Programul de eficientizare energetică și Planul de acțiuni</p> <p>Studiu asupra subvențiilor pentru</p>

<p>rata perceperii numerarului depășește în continuare 95 la sută (pentru gaze naturale și electricitate) și 90 la sută pentru agentul termic regional.</p>	<p>Disponerea de către <i>Moldelectrica</i> a unui nou centru de distribuție a energiei electrice și introducerea unui control modern de supraveghere și monitorizare la distanță a tuturor substațiilor de transmisie.</p> <p>Semnarea a cel puțin unui proiect și demararea debursărilor cu componentă de eficientizare energetică</p>		<p>de plăți pentru SER.</p> <p>Darea în exploatare a centrului de distribuție a energiei electrice către luna septembrie 2011. 85 la sută din FA destinate componentei de termificare.</p> <p>Începând cu luna ianuarie 2010 au fost aprobate tarifele de prețuri pentru termificare în municipiul Chișinău. Toate tarifele de prețuri au fost stabilite la nivelul de recuperare a cheltuielilor suportate.</p> <p>Perceperea numerarului pentru gazele naturale și electricitate se conformează obiectivelor trasate.</p> <p>Rămân motive de îngrijorare vis-à-vis de durabilitatea fiscală a sectorului, dacă nu vor fi implementate prompt reforme în sectorul termificării regionale și nu vor fi depuse eforturi pentru îmbunătățirea în continuare a mediului de reglementare.</p> <p>Penele de curent din liniile de transmisie și substațiile <i>Moldelectrica</i> au fost reduse cu 48 la sută (obiectivul inițial prevedea o reducere cu 35 la sută).</p> <p>În anul 2009 în rețelele de transmisie nu au fost înregistrate pierderi pe motive altele decât cele tehnice, iar pierderile netehnice din rețelele de distribuție au fost reduse cu 94,5 la sută, coborând în anul 2009 până la 0,6 la sută (obiectivul inițial trasat prevedea reducerea pierderilor netehnice în rețelele de transmisie și distribuție cu 75 la sută).</p>	<p>serviciile comunale publice (Departamentul Regatului Unit pentru dezvoltare internațională – DFID);</p> <p>Note în materie de politici energetice</p> <p>Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Parteneriate și FF:</p> <p>Sisteme publice de încălzire în bază de biomasă (Fondul carbon pentru dezvoltare comunitară – FCDC)</p> <p>Conservarea energiei și reducerea emisiilor (FCDC)</p> <p>FF ASDI pentru finanțarea reformei din sectorul energetic și creșterea eficienței</p> <p>PPIAF: Proiectul de ameliorare a aprovizionării energetice a Municipiului Chișinău</p> <p>AAC preconizate:</p> <p>AT pentru eficiența energetică</p> <p>CFI:</p> <p>Servicii consultative și investiții pentru promovarea parteneriatelor public-privat (PPP), linii de credit pentru eficientizare energetică oferite băncilor locale</p>
---	--	--	--	--

			<p>Obiectivul trasat pentru termificarea publică a depășit valoarea stabilită. Agentul termic și apă caldă menajeră au fost puse la dispoziția a 35 de instituții și 37 de blocuri rezidențiale pe toată durata anului (inclusiv, în timpul rece al anului, care durează mai mult de 120 de zile pe an, după cum a fost inițial preconizat). De clădiri încălzite cel puțin 120 de zile pe an în perioada rece a anului au beneficiat 8.399 elevi și 1,5 milioane de pacienți, colaboratori și vizitatori. Finanțarea suplimentară a permis extinderea componentei de termificare, astfel augmentând impactul.</p>	
Obiectivul strategic 4: Competitivitatea agrară				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
<p>Majorarea numărului de întreprinderi agricole cu certificate ale calității recunoscute internațional de la 30 în anul 2007 până la 80 către finele anului 2011.</p> <p>O utilizare mai eficientă a informației despre piețe și a cunoștințelor tehnice de-a lungul lanțului valoric agrar, condiționând (după cum măsurat în 6 sate pilot comparativ cu valorile inițiale și cazurile control):</p> <ul style="list-style-type: none"> Creșterea valorii producției 	<p>Legiferarea Legii privind promovarea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea asociațiilor de economii și împrumuturi (AEÎ).</p> <p>Sporirea activității de antreprenariat în zonele Proiectului de investiții și servicii rurale și ameliorarea ratelor de supraviețuire.</p> <p>Implementarea re-parcelării terenurilor, cu participarea a cel puțin 30 la sută din populație în 6 comune rurale.</p>	<p>Re-parcelarea activităților implementate în alte 40 de comune rurale, suplimentar la cele 6 comune rurale pilot.</p>	<p>A fost instituit reglementatorul AEÎ. Criza financiară a exercitat un impact negativ asupra calității portofoliului AEÎ; reglementatorul AEÎ a asigurat inițial un răspuns lent, însă în prezent manifestă o capacitate de supraveghere și intervenții mai robuste în cazul instituțiilor problematice.</p> <p>40 la sută din populația comunelor rurale au participat la re-parcelarea terenurilor implementată în 6 comune rurale; în prezent re-parcelarea este preluată în 40 comune rurale suplimentare (participare 20 la sută). Evaluarea impactului din cele 6 comune rurale pilot este în derulare, urmând a fi finalizată</p>	<p>Împrumuturi în derulare / finalizate:</p> <p>Proiectul de Investiții și Servicii Rurale (RISP) 2 finanțare suplimentară</p> <p>Proiectul de ameliorare a competitivității 2 finanțare suplimentară</p> <p>Proiectul de adaptare și diminuare a riscurilor dezastrelor</p> <p>Împrumuturi preconizate:</p> <p>Proiectul de ameliorare a competitivității în sectorul agrar OPD Competitivitate</p> <p>AAC în derulare / finalizate:</p> <p>Memorandul economic al țării</p> <p>Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p>

<p>și reducerea variabilității;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea numărului de firme generatoare de pierderi; • Majorarea productivității totale a factorilor (PTF) în gospodăriile agricole interviewate. 	<p>Valoarea în dolari SUA a împrumuturilor debursate în cadrul a cel puțin unei bănci cu linii de credit vizând sectorul rural.</p>		<p>către finele lunii aprilie 2011.</p> <p>Au fost create 762 de afaceri rurale (la finele lunii martie 2011) în cadrul RISP II, cu o rată de supraviețuire la finele primului an aproape de 100 procente.</p> <p>Creșterea împrumuturilor acordate sectoarelor agrar și rural a depășit obiectivele trasate. La finele lunii martie 2011 acestea au atins cota de 3,5 miliarde de lei (comparativ cu obiectivul trasat pentru anul 2012 de 2,85 miliarde de lei și valoarea de referință egală cu 2,14 miliarde de lei).</p> <p>În total 111 întreprinderi agricole (care depășește obiectivul trasat de 80) li s-au acordat certificate de calitate recunoscute pe plan internațional: 80 – ISO9000, 21 – HACCP și 10 – GlobalGap.</p> <p>Un număr în creștere a unităților de prelucrare din sectorul agrar adoptând măsuri de atenuare și creștere a suprafețelor terenurilor agricole cu tehnologii de conservare a resurselor și creșterea producției de produse ecologic certificate prin intermediul Proiectului de control al poluării în agricultură:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 59 de gospodării agricole au instalat facilități adecvate de depozitare a gunoiului de grajd. 7 gospodării de prelucrare din sectorul agrar au instalat stații de epurare a apelor reziduale (SEAR). <p>Tehnologii eficiente de</p>	<p>AT pentru bugetul și revizuirea politicilor din sectorul agrar</p> <p>AT pentru reducerea vulnerabilității la schimbările climatice în sistemele agricole din Moldova</p> <p>Parteneriate și FF:</p> <p>Proiectul de control al poluării în agricultură (Fondul Ecologic Global, GEF)</p> <p>Sprrijinul ASDI pentru RISP 2 GFRP AT pentru securitatea produselor alimentare în Moldova</p> <p>AAC preconizate:</p> <p>AT pentru competitivitate în sectorul agrar</p> <p>Activități ulterioare de ameliorare a competitivității și reformei structurale</p> <p>Studiul de măsurare a competențelor</p> <p>CFI:</p> <p>Finanțare directă companiilor din agro-business, linii de credit băncilor locale care oferă împrumuturi sectorului de afaceri agrar și zonelor rurale. Acestea vor fi suplinite prin extinderea serviciilor de consultare CFI în domeniul sectorului agro-business și pentru întreprinderile mici și mijlocii.</p>
---	---	--	--	--

		<p>Fortificarea gradului de pregătire al producătorilor agricoli pentru riscurile climatice grație informării despre tehnicile practice de adaptare – subvenții nerambursabile / demonstrații privind adaptarea la riscurile climatice, pe principii de pilot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 50 de subvenții nerambursabile (grant) pentru investiții sunt oferite și implementate pe parcele demonstrative. 	<p>irigare au fost introduse pe 720ha de terenuri expuse eroziunii solului în cadrul a 27 gospodării agricole. Înverzirea cu iarbă a canalelor navigabile, zone verzi de protecție, centuri forestiere pe 253ha (9 gospodării agricole) (în timp ce procentul realizării nu poate fi măsurat deoarece nu a fost trasat niciun obiectiv de referință la evaluarea inițială (cadrul de monitorizare și evaluare la acel moment nu impunea necesitatea stipulării unor indicatori ai performanței), numărul intervențiilor este considerabil).</p>	
--	--	--	---	--

Pilonul II. Minimizarea riscurilor sociale și ambientale, dezvoltarea capitalului uman și promovarea incluziunii sociale

Obiectivele / rezultatele de dezvoltare ale țării

- Diminuarea proporției persoanelor aflate sub nivelul pragului de sărăcie, egal cu PPC 4,3 dolari SUA în zi, de la 34,5 la sută în anul 2006.
- Sporirea accesului la programe școlare de calitate de la 71,1 la sută în anul 2008 până la 75 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani și de la 77,1 la sută în anul 2008 până la 85 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta 5-6 ani.
- Ameliorarea calității și acces echitabil la învățământ general de la 94,1 la sută în anul 2004 până la 95 la sută către anul 2011 și până la 98 la sută către anul 2015.
- Reducerea ratei mortalității materne.
- Reducerea incidenței HIV/SIDA la 100.000 populație.

- Reducerea mortalității asociate tuberculozei la 100.000 populație.
- Îmbunătățirea acoperirii cu și calității serviciilor de alimentare cu apă și salubritate — 57 la sută din populație va avea acces durabil la surse adecvate de apă către anul 2010 și 68,5 la sută vor beneficia de acces către anul 2015.

Probleme și obstacole

- Fragmentarea transferurilor de asistență socială a limitat abilitatea acestora de a viza păturile pauperizate.
- Este necesară creșterea competențelor Guvernului în implementarea legii recent aprobate privind sprijinul social.
- Beneficiile de pensii din Moldova nu sunt încă bazate pe siguranță pe contribuțiile achitate *de facto*. Durabilitatea financiară pe termen lung a sistemului de pensii va necesita extinderea competențelor limitate ale ministerului în domeniul analizelor și monitorizării politicilor, precum și în evaluarea aspectelor de protecție socială.
- Capacitatea serviciilor preșcolare este redusă, în particular în comunitățile rurale.
- Au fost elaborate și implementate standardele moderne de studiu și dezvoltare; a fost revizuit programul de studiu (*curriculum*) pentru dezvoltare timpurie; resursele umane urmează a fi formate în metode moderne de predare; urmează a fi introduse noi materiale de predare și studiu.
- Înrolarea școlară variază în funcție de nivelul de venituri.
- La alocarea bugetelor instituțiilor școlare este utilizată o formulă de finanțare în funcție de dimensiunea populației, dar directorii de școli nu au flexibilitate în utilizarea bugetelor sale.
- Numărul în descreștere a copiilor de vârstă școlară a rezultat în clase și școli de dimensiuni mai mici.
- Indicatorii de sănătate rămân în continuare sub mediile UE. Cota maladiilor cronice, cum ar fi bolile cardiovasculare, este dublu în structura mortalității evitabile a populației în vârstă aptă de muncă, ca în UE-10.
- Problemele sectorului sănătății includ:
 - co-plățile neoficiale pentru serviciile de sănătate;
 - lipsa asigurărilor medicale pentru populația activă angajată în afara sectorului public;
 - lipsa medicilor și asistentelor medicale cu competențe adecvate;
 - necesitatea consolidării infrastructurii de sănătate;
 - capacitate redusă pentru supravegherea și diagnosticul bolilor infecțioase.
- Calitatea și siguranța serviciilor de alimentare cu apă și salubritate din Moldova sunt, la general, precare. Puține din structurile existente de tratament a apelor reziduale corespund standardelor, iar multe din acestea sunt abandonate din cauza costurilor imposibile de operare și întreținere.
- Acoperirea cu servicii de alimentare cu apă și salubritate trebuie să fie extinsă într-un mod, care ar favoriza persoanele pauperizate, care de regulă sunt bransați la serviciile publice în ultimul rând.
- Lipsa unei strategii de gestiune a pesticidelor învechite a sporit probabilitatea unor scurgeri de materiale toxice în mediul ambiant.
- Moldova deține de cantități neobișnuit de mari de PCB ce necesită lichidare.

Obiectivul strategic 5: Lărgirea anvergurii incluziunii și ameliorarea protecției sociale

Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
Majorarea cotei transferurilor sociale fără contribuții, recepționate de gospodăriile casnice din chintila (20%) inferioară, ca și venituri, de la 40 la sută în anul 2009 până la 50 la	Majorarea proporției de noi pensionari, pentru care eligibilitatea pensiei a fost determinată în afara Legii privind pensiile de asigurări sociale, de la 98 la sută (cu	Îmbunătățirea calității și incluziunii: creșterea acoperirii și menținerea acurateței direcționării Programului <i>Ajutor Social</i> : <ul style="list-style-type: none"> • 20 la sută din populația din 	În anul 2008 a fost testat sub formă de pilot noul sistem de asistență socială, ulterior extins în anii 2009 și 2010; vechiul sistem rămâne încă în vigoare, însă este treptat eliminat prin	Împrumuturi în derulare / finalizate: Proiectul servicii de sănătate și asistență socială, inclusiv finanțare suplimentară Fondul de Investiții Sociale 2

<p>sută către anul 2011.</p> <p>Majorarea proporției calcului noilor pensii, în baza contribuțiilor actuale achitate, de la 60 la sută până la 100%.</p>	<p>excepția militarilor și organelor de poliție) până la 100%.</p> <p>O vârstă a pensionării mai durabilă din punct de vedere al actuarilor – majorând-o cu 6 luni în fiecare an calendaristic (în anul 2008 valoarea inițială a vârstei constituia 62 ani pentru bărbați și 57 – pentru femei).</p> <p>Legea privind serviciile de asistență socială a fost adoptată, iar Strategia cu privire la persoanele cu dizabilități a fost aprobată.</p>	<p>chintila cu cele mai mici venituri beneficiază de prestațiile AS.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Este menținută acuratețea direcționării astfel încât cel puțin 65 la sută din transferurile de <i>Ajutor Social</i> să ajungă la chintila cea mai săracă a populației. • Reducerea cheltuielilor destinate prestațiilor pe principii de categorii cu 22 la sută. <p>Creșterea eficienței în alocarea surselor – consolidarea prestațiilor categorice pentru o extindere fiscală durabilă a programului <i>Ajutor Social</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporirea eficienței administrative, guvernării și transparenței. • Reducerea timpului de procesare a cererii pentru <i>Ajutor Social</i>, inclusiv verificarea și rezoluția privind eligibilitatea, până la 25 zile. • Creșterea numărului de cetățeni moldoveni care sunt conștienți de <i>Ajutor Social</i> (majorare cu 5 la sută comparativ cu valoarea de referință). • Lansarea procesului de introducere a Sistemului Informațional Automatizat de Asistență Social (SIAAS). • Crearea și operaționalizarea Inspectoratului Social. <p>Noul calcul al pensiilor inițiale bazat în totalitate pe contribuțiile reale achitate (corelate</p>	<p>înghețarea prestațiilor sub formă de compensații nominative, suspendând noile înrolări, concomitent anulând în anul 2012 toate categoriile de beneficiari, cu excepția veteranilor celui de-al doilea război mondial, veteranilor războiului din Afganistan și victimelor lichidării consecințelor avariei de la Cernobîl.</p> <p>Potrivit memorandumului de înțelegere (MÎ) semnat cu FMI, GM s-a angajat în elaborarea unui plan pentru comasarea tuturor prestațiilor categorice, care urmează a fi finalizat către finele anului 2011.</p> <p>Repartiția prestațiilor pe decile de consum axate pe asistența socială relevă că în anul 2009 doar 20,9 la sută din toate prestațiile au fost direcționate spre cele mai sărace 10 la sută ale populației, iar circa 40 la sută din prestații au ajuns la cele mai sărace 20 la sută ale populației.</p> <p>În total pe parcursul anului 2010 de <i>Ajutor Social</i> au beneficiat 59.000 de gospodării casnice, valoarea lunară medie a indemnizației fiind egală cu 721 lei.</p> <p>Motive de îngrijorare cu privire la capacitatea sistemului TI de a sprijini programul de asistență socială și la retenția cadrelor TI calificate pentru a-l gestiona.</p> <p>Elaborarea SIAAS a fost inițiată, cu adăugarea unor funcționalități suplimentare.</p>	<p>Proiectul de fortificare a eficienței sistemului de asistență socială</p> <p>Împrumuturi preconizate: Finanțarea suplimentară pentru Proiectul servicii de sănătate și asistență socială</p> <p>Parteneriate și FF: Grant CE pentru Dezvoltarea Regională și Protecția Socială din Moldova (componenta socială) Grant pentru finanțarea suplimentară 2 a Proiectului Fondul de Investiții Sociale din Moldova FISM (ASDI) Grant PHRD pentru deinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități mintale Implicarea comunității în regiunile post-conflict (Japonia) FF PSIA</p> <p>AAC în derulare / finalizate: Memorandumul economic al țării Notă în materie de politici de pensii Actualizare asupra sărăciei și AT Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova Impactul crizei financiare internaționale asupra remitențelor, migrațiunii și sărăciei în Moldova</p> <p>AAC preconizate: Analize sociale (ESW)</p>
--	--	--	--	---

		majorărilor salariale) și pe valoarea reală a pensiilor conservate (indexate cu rata inflației). O vârstă a pensionării mai durabilă din punct de vedere al actuarilor – vârsta de pensionare egalizată și majorată pentru ambele sexe cu creșteri incrementale a câte 6 luni în fiecare an calendaristic.	Motive de îngrijorare vis-a-vis de capacitatea MMPSF de analiză și monitorizare a datelor SIAAS, care ar contribui la elaborarea politicilor în materie de protecție socială.	
Obiectivul strategic 6: Ameliorarea calității și accesului la educație, potrivit ODM				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
Creșterea înrolării în programele preșcolare de la 71,1 la sută în anul 2008 până la 75 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani și de la 77,1 la sută în anul 2008 până la 85 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta 5-6 ani. Ameliorarea calității educației în sectorul rural, după cum măsurată prin ameliorarea reușitei elevilor (rezultatele testelor naționale de evaluare inițiale a clasei 9 și mediile examenelor de bacalaureat, calculate în funcție de subiect: reușita va spori cu cel puțin 5 la sută).	Renovarea și dotarea instituțiilor preșcolare în comunele selectate. Sporirea proporției de cadre didactice preșcolare formate în cadrul EPT-IAR, cumulativ cu alte cursuri de formare oferite de MET din alte surse, de la valoarea inițială egală cu 14,7 la sută în anul 2008. Participarea Moldovei în cel puțin un program internațional de evaluare.	Creșterea înrolării în programele preșcolare de la 71,1 la sută în anul 2008 până la 75 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani și de la 77,1 la sută în anul 2008 până la 85 la sută către anul 2011 pentru copiii cu vârsta 5-6 ani. Renovarea și dotarea instituțiilor preșcolare în comunele selectate. Sporirea proporției de cadre didactice preșcolare formate în cadrul EPT-IAR, cumulativ cu alte cursuri de formare oferite de MET din alte surse, de la valoarea inițială egală cu 14,7 la sută în anul 2008.	Creșterea considerabilă a ratei înrolării preșcolare, până la cota 80 la sută în anul 2009. Renovarea și dotarea a 6,4 la sută din toate instituțiile preșcolare; aproximativ 34 la sută din cadrele didactice din instituțiile preșcolare sunt formate profesional și 37,5 la sută din cadrele instituțiilor preșcolare sunt aprovizionate cu materiale de predare și învățare. În instituțiile preșcolare sunt elaborate și aplicate în practică noile politici: curriculum centrat pe elev, standarde de dezvoltare pentru învățarea timpurie și standardele profesionale pentru cadrele didactice, curriculum pentru formarea profesională anterioară și la locul de muncă pentru cadrele didactice, la fel ca și ghidul aferent.	Împrumuturi în derulare / finalizate: Proiectul Educație de calitate în mediul rural Fondul de Investiții Sociale 2, inclusiv finanțarea suplimentară Împrumuturi preconizate: Program educațional pentru rezultate (P4R) Parteneriate și FF: Educație pentru Toți — Inițiativa cu Acces Rapid (EPT-IAR) faza II (subvenție nerambursabilă) (EPT-IAR faza III (subvenție nerambursabilă) AAC în derulare / finalizate: Country Economic Memorandum Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova AAC preconizate: Analiza cheltuielilor publice Nota / capitolul privind educația (independentă) AT pentru raționalizarea

<p>Ameliorarea eficienței cheltuielilor pentru educație:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finanțarea pe bază de formulă, elaborată în anul 2008, în 2 raioane către anul 2010. • Majorarea dimensiunii medii a claselor de la 22 elevi în sectorul urban și de la 18 elevi în sectorul rural în anul 2007 până la 23 elevi în zonele urbane și 19 elevi în zonele rurale către anul 2012. 	<p>Pilotarea și extinderea la scară națională a formulei revizuite de finanțare pentru instituțiile școlare.</p> <p>Majorarea proporției de școli din raioanele pilot care au devenit autonome de la 0 înregistrate în anul 2008.</p> <p>Pilotarea și extinderea la scară națională a strategiei de optimizare a instituțiilor școlare.</p>	<p>Sporirea eficienței cheltuielilor destinate învățământului, fapt elucidat și prin optimizarea instituțiilor școlilor, raționarea claselor, implementarea finanțării pe bază de număr de elevi și alte măsuri convenite în cadrul MÎ semnat cu FMI au fost implementate cu succes.</p> <p>Amendamente la cadrul legal pentru a permite dimensiuni mai mari ale claselor de studiu și modificarea modalității de angajare a cadrelor didactice.</p> <p>Majorarea dimensiunii medii a claselor de studiu din țară începând cu anul școlar ce demarează în septembrie 2012 [urmează încă a se dedice asupra majorării în termeni absoluți].</p> <p>Raționalizarea rețelei școlare prin închiderea școlilor și crearea școlilor regionale [urmează încă a se dedice asupra valorilor absolute].</p> <p>Implementarea finanțării pe bază de număr de elevi în 11 raioane către anul 2012.</p>	<p>Scorul bacalaureatului s-a majorat în medie cu 3,2 la sută comparativ cu valoarea de referință, cu diminuarea concomitentă a decalajului dintre scorurile rural și urban. Nu numai că acest decalaj s-a redus, dar s-a și inversat. Diferența între scorul mediu la BAC între zonele rurale și urbane este egală cu 1,8 puncte în favoarea mediilor rurale. Scorul mediu rural este cu 2,4 la sută mai mare decât scorul mediu urban.</p> <p>ME este în proces de elaborarea a unui plan de implementare pentru programul de reforme preconizat pentru aprilie 2011 – 2013.</p>	<p>învățământului</p>
---	---	--	--	-----------------------

Obiectivul strategic 7: Ameliorarea accesului și calității serviciilor de sănătate, alimentare cu apă și salubritate, precum și reducerea degradării mediului ambiant și a riscurilor de sănătate				
Obiectivele strategice și rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
<p>Sporirea eficienței valorificării resurselor în sectorul sănătății, măsurată prin creșterea gradului de utilizare a serviciilor de asistență medicală primară.</p> <p>Creșterea accesului la servicii medicale de calitate.</p> <p>Sporirea protecției împotriva riscurilor financiare în sănătate. Valoarea de referință: 76,7 la sută din populație este acoperită cu asigurări de sănătate (2007).</p>	<p>Creșterea numărului de vizite la instituțiile de asistență medicală primară cu cel puțin 5 la sută.</p> <p>Creșterea numărului de medici din asistența medicală primară care vor fi direct contractați de Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM).</p> <p>Numărul de instituții rurale de asistență medicală primară modernizate și asigurate cu personal calificat</p> <p>Reducerea posturilor vacante de medici de familie (MF) în instituțiile rurale de asistență medicală primară</p> <p>Finalizarea și aprobarea de Guvern a Planului Național General de Reformare a Sectorului Spitalicesc pentru îndrumarea investițiilor în infrastructura de sănătate.</p> <p>Elaborarea și implementarea unei strategii privind creșterea</p>	<p>Creșterea utilizării serviciilor de asistență medicală primară: Valoarea de referință: 9.763.321 vizite pe an; o valoare mai actualizată – 10.225.282</p> <p>Creșterea gradului de satisfacție cu serviciile de sănătate prestate de Guvern: Valoarea de referință (potrivit LiTs 2006): 43 la sută din cetățeni erau satisfăcuți; date mai recente (LiTs 2010): 67 la sută din cetățeni sunt mulțumiți cu calitatea și eficiența prestării serviciilor de sănătate publice.</p> <p>Descreșterea numărului de posturi vacante de medici de familie în zonele rurale de la 20 la sută până la 15 la sută către anul 2012.</p> <p>Majorarea proporției populației deținătoare de polițe de asigurare</p>	<p>20 centre de sănătate pentru AMP au fost renovate, iar 15 sunt într-un stadiu avansat al lucrărilor de reparație</p> <p>88 prestatori de asistență medicală primară au fost direct contractați de CNAM către finele anului 2010 – în creștere de la 29 în anul 2007 cu 203 la sută.</p> <p>Aprobarea și implementarea curriculum-ului revizuit pentru personalul medical și managerii din AMP;</p> <p>Majorare cumulativă cu 11 la sută a numărului de medici de familie angajați în cadrul instituțiilor AMP renovate.</p> <p>Producerea a 35 protocoale medicale standardizate pentru AMP.</p> <p>Pilotarea noului sistem de grupuri de diagnostic asociate (DRG) în 7 spitale.</p> <p>Stabilirea cadrului legislativ pentru parteneriatul public-privat (PPP) cu inițierea proiectelor pilot.</p> <p>Finalizarea și aprobarea Planului Național General de Reformare a Sectorului Spitalicesc în anul 2010: Hotărârea Guvernului nr. 379 din 7 mai 2010 cu privire la programul de dezvoltare a sectorului spitalicesc pe anii 2010-2012.</p> <p>Extinderea asigurărilor de sănătate pentru a include beneficiarii de asistență socială;</p>	<p>Împrumuturi în derulare / finalizate:</p> <p>Proiectul Serviciu de sănătate și asistență socială, inclusiv finanțare suplimentară</p> <p>Proiectul gripa aviara</p> <p>Proiectul național de alimentare cu apă și salubritate</p> <p>Fondul de Investiții Sociale 2, inclusiv finanțarea suplimentară</p> <p>Proiectul de gestionare a riscurilor climatice și dezastru</p> <p>Împrumuturi preconizate:</p> <p>Servicii de sănătate și asistență socială, finanțare suplimentară</p> <p>Proiectul de ameliorare a competitivității în sectorul agrar</p> <p>Parteneriate și FF:</p> <p>Grant CE dezvoltare regională (componenta alimentarea cu apă și salubritate – Stația de tratare a apelor uzate în Orhei)</p> <p>JSDF pentru hepatitele virale B și C</p> <p>PPP în sănătate în Moldova (CFI)</p> <p>Programul coordonat în sectorul sănătății (UE)</p> <p>Gestionarea și reducerea durabilă a acumulărilor de POP (GEF, Olanda, Canada)</p> <p>PCF: Proiectul de conservare a solurilor în Moldova 1,2</p> <p>Surse renovabile de energie de pe urma deșeurilor agricole (GEF)</p>

<p>Majorarea proporției de populație cu acces durabil la surse adecvate de apă, în sectoarele urban și rural (indicatorul ODM 29: către anul 2010 (AF11) – 57 la sută și către anul 2015 (AF16) – 68,5 la sută.</p>	<p>acoperirii cu asigurări de sănătate în rândul persoanelor din grupul de vârstă 15-49 ani.</p> <p>Numărul de angajați ai Apă Canal ce revin la o mie de gospodării casnice conectate la rețeaua de alimentare cu apă (valorile inițiale urmează a fi stabilite pentru fiecare comună în parte).</p> <p>Numărul de probe de apă potabilă ce corespund standardelor bacteriologice ale Moldovei prelevate din sistemul de alimentare cu apă din comunele rurale participante.</p>	<p>în sănătate: Valoarea de referință: 76,7 la sută (2007) Valoarea în anul 2010: 80,8 la sută.</p> <p>Micșorarea degradării mediului măsurată ca scăderea poluării zonelor aflate sub incidența gestionării îmbunătățite a terenurilor.</p>	<p>introducerea și aprobarea stimulentei pentru alte grupuri vulnerabile și producătorii agricoli.</p> <p>Finanțarea suplimentară a sprijinit distribuția pachetelor alimentare pentru 11,6 la sută din femeile gravide și care alăptează la sân și pentru 10 la sută din copiii sub 2 ani drept măsură de răspuns la criza financiară și economică globală.</p> <p>Implementarea cu succes a proiectului gripa aviară a creat capacitatea pentru monitorizarea și răspunsul la erupțiile epidemice de maladii infecțioase în sectoarele sănătății veterinare și sănătății umane.</p> <p>Revizuirea finanțării strategiei sectoriale (finanțată de CE/ADA).</p> <p>Proiectul național de alimentare cu apă și salubritate este în proces de restructurare majoră, inclusiv de revizuire a rezultatelor de proiect și a indicatorilor de monitorizare și evaluare. Se preconizează finalizarea restructurării către luna noiembrie 2011 (evaluarea la mijloc de termen este preconizată pentru luna septembrie 2011).</p> <p>Au fost realizate, iar în unele cazuri – chiar și depășite – obiectivele cantitative pentru proiectul POP, cum ar fi nimicirea acumularilor de pesticide inutilizabile și a condensatori PCB, contaminate</p>	<p>CDCF – Proiectul de încălzire a comunelor rurale cu materii biologice</p> <p>Conservarea energiei și reducerea emisiilor (Fondul Carbon)</p> <p>Programul de suport comunitar pentru gestionarea durabilă și integrată a pădurilor și a sechestrului de carbon prin împădurire</p> <p>FF Ameliorarea guvernării și aplicării legii cu privire la serviciul silvic (FLEG)</p> <p>GFDRR: Gestionarea riscurilor climatice și de dezastru în Moldova CB</p> <p>AAC în derulare / finalizate:</p> <p>Servicii de consultanță și investiții pentru promovarea parteneriatelor public-privat în sănătate (CFI)</p> <p>Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Consiliul Sectorial de Coordonare</p> <p>GFDRR: Evaluarea necesităților post-dezastru (inundații) în Moldova</p> <p>AT pentru reducerea vulnerabilității la schimbările climatice în sistemele agrare din Moldova</p> <p>AAC preconizate:</p> <p>BOOST sectorul sănătății</p> <p>AT agricultură</p> <p>AT / dialog privind strategiile de investiții în mediu și integrarea considerentelor ambientale în alte sectoare</p>
---	---	--	---	--

			<p>cu POP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nimicirea inofensivă a 1.293 tone metrice de pesticide inutilizabile; • Nimicirea inofensivă a 934 tone metrice de condensatori contaminați cu PCB (aproximativ 19.000 unități); <p>Modernizarea capacității tehnice a laboratorului și infrastructurii de testare din Moldova pentru substanțele POP.</p> <p>Introducerea noii legislații, actelor normative secundare și a îndrumărilor axate pe îmbunătățirea cadrului de reglementare pentru substanțele POP.</p> <p>Împădurirea a 20.300 hectare grație proiectelor de conservare a solurilor. Drept rezultat, <i>Moldsilva</i> – agenția silvicolă de Stat – beneficiază cu regularitate de plăți de la fondul carbon pentru un volum estimat total de 1,9 milioane de tone de CO2 ce urmează a fi sechestrat către anul 2017. Proiectele au sprijinit implementarea unei scheme naționale competitive de subvenții nerambursabile pentru comunitățile participante, oferind subvenții nerambursabile la peste 50 de localități pentru activități de creștere a competențelor axate pe îmbunătățirea gestionării a peste 6.000 hectare de terenuri comunitare (preponderent pășuni).</p> <p>Proiectul de Împădurire Comunitară a contribuit la împădurirea a 10.600 hectare și</p>	
--	--	--	--	--

		<p>Creșterea capacității Serviciului Hidrometeorologic de Stat de prezicere a condițiilor meteorologice adverse și îmbunătățirea capacității Republicii Moldova de a se pregăti și răspunde la calamitățile naturale, fapt</p>	<p>în prezent este în proces de validare potrivit procedurilor Mecanismului de Dezvoltare Curată al Convenției Cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (UNFCCC). Se anticipează sechestrarea a circa 600 mii de tone de CO2. O schemă națională competitivă de subvenții nerambursabile pentru comunitățile participante pentru asigurarea finanțării sub formă de grant pentru activități localizate de creștere a competențelor și ameliorarea gestionării pădurilor și pășunilor.</p> <p>Sporirea gradului de conștientizare cu privire la aspectele ambientale agro-industriale și în rândul producătorilor agricoli grație Proiectului de control al poluării în agricultură:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 58 la sută din persoanele interviuate sunt conștiente despre aspectele ambientale din agricultură (în timp ce o evaluare procentuală a realizării nu este posibilă din cauza lipsei unui obiectiv trasat, sensibilizarea opiniei publice despre problemele de mediu din agricultură este considerabilă). 	
--	--	--	--	--

		măsurat prin: <ul style="list-style-type: none"> • Prognoză meteo mai precisă și specifică a condițiilor meteorologice; • Un timp de avertizare din timp a utilizatorilor mai mare, în special al Departamentului Situații Excepționale (DES); • Fortificarea capacității de coordonare a răspunsului la situații de urgență. 		
--	--	--	--	--

Pilonul III. Ameliorarea guvernării în sectorul public

Obiectivele de țară

- Îmbunătățirea performanței funcționarilor publici.
- Ameliorarea calității serviciilor de reglementare.
- Elaborarea, aprobarea și implementarea de către Guvernul Moldovei a unor politici robuste.
- Ameliorarea alocării resurselor și disciplinei fiscale generale (fapt ce reiese din monitorizarea și evaluarea efectuate de FMI).

Probleme și obstacole

- Nu se practică evaluarea sistematică a performanței funcționarilor publici corelată cu dezvoltarea carierei.
- Sistemul de remunerare este fragmentat și opac datorită multiplelor adaosuri, nu motivează o performanță consecventă și dezvoltarea profesională, iar remunerarea în serviciul public nu este competitivă pe piața muncii.
- Cetățenii sunt nemulțumiți de așteptările infinite, serviciul clientelă precar și procedurile complexe ale serviciilor prestate de agențiile reglatoare ale Guvernului (eliberarea permiselor, licențelor, certificatelor)
- Este adoptată Strategia Națională de Dezvoltare, managementul căreia a trecut de la Ministerul Economiei la Cabinetul Guvernului (CG), au demarat activitățile inițiale de creștere a competențelor și deprinderilor pentru analiza și coordonarea politicilor, însă lipsesc procedurile, metodologia și deprinderile pentru elaborarea politicilor și corelarea acestora cu obiectivele în materie de politici de nivel mai înalt.
- Informația privind gestionarea bugetului este fragmentată și nu poate fi ușor accesată de factorii de decizie.
- Deciziile financiare publice se bazează pe controale financiare și de management excesiv de centralizate și orientate pe ordine, la fel ca și pe sisteme de audit subdezvoltate.
- Un sistem eficient de achiziții publice depinde de Legea privind achizițiile publice, care se conformează standardelor internaționale, actelor sub-normative secundare relevante și unui mediu de autorizare efectiv și eficient.
- Prestarea serviciilor publice persoanelor fizice și juridice este lentă, birocratică și pasibilă de corupție.
- Nu există niciun cadru strategic sau infrastructură comună pentru e-guvernare, fapt ce condiționează dublări, majorarea cheltuielilor operaționale și riscuri de pierdere a datelor.

Obiectivul strategic 8: Edificarea unui serviciu public profesionale				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
<p>Sistem bazat pe merite și îmbunătățirea eticii pentru funcționarii publici. Realizarea corespunderii elementare cerințelor UE pentru evaluarea serviciului public.</p> <p>Implementarea unui sistem de gestiune a performanței în serviciul public; evaluările anuale ale performanței se încadrează în categoriile de evaluare.</p> <p>Îmbunătățirea structurii de remunerare în serviciul public prin încorporarea plăților suplimentare în salariul de bază și permiterea a nu mai mult de 20 la sută drept premiu pentru performanță.</p> <p>Majorarea scorului EIPT nr.15.d (caracterul adecvat al remunerării și gestiunea fondului</p>	<p>Majorarea proporției de posturi vacante completate prin selectare competitivă, în bază de merite, de la 50 la sută până la 80 la sută.</p> <p>Diminuarea rotației funcționarilor publici nou angajați timp de cinci ani.</p> <p>Majorarea numărului de funcționari publici calificați ce depun dosarele pentru posturi vacante în guvern.</p> <p>Adoptarea și aplicarea în practică la nivel de autorități ale administrației publice centrale a regulamentului privind gestiunea performanței în serviciul public.</p> <p>Revizuirea cerințelor obligatorii pentru obținerea unor servicii de reglementare, cu abolirea cerințelor excesive; re-elaborarea serviciilor de reglementare pentru procesele de afaceri; îmbunătățirea performanței funcționarilor publici din agențiile de reglementare, după cum evaluează prin studiile de satisfacție a clienței.</p> <p>Aprobarea și implementarea către anul 2010 a noului act de remunerare în serviciul public (în baza gradării care reflectă criteriile de clasificare a postului.</p> <p>Majorarea salariului mediu în serviciul public relativ cu sectorul privat, fiind egal cu cel puțin 80 la sută din media corespunzătoare de pe piața</p>		<p>Noua clasificare în serviciul public și sistem de gradare au fost elaborate.</p> <p>Tendențe de majorare a ponderii angajărilor pe principii competitive la nivel guvernamental central pe parcursul anilor 2007-2010.</p> <p>Sistemul de evaluare a performanței angajaților a fost introdus în anul 2009 și a fost aplicat în anii 2009 și 2010. În anii 2009-2010 la exercițiul de evaluare a performanței au participat 86 la sută din funcționarii publici.</p> <p>Revizuirea și validarea schemelor de remunerare pentru 20 din 24 de autorități centrale ale Guvernului în anul 2010.</p>	<p>Împrumuturi în derulare / finalizate: OPD relansarea economică (inclusiv alocarea CRW)</p> <p>Împrumuturi preconizate: OPD Competitivitate</p> <p>Parteneriate și FF: AT administrării publice — Fondul Fiduciar Multi-Donator, FFMD (DFID, ASDI, Olanda)</p> <p>AAC în derulare / finalizate: Evaluarea sistemelor țării Memorandumul economic al țării Note în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova</p> <p>AAC preconizate: Activități de monitorizare a reformelor structurale</p>

de salarii) de la 2,5 până la cel puțin 3,0.	muncii.			
Obiectivul strategic 9: Creșterea competențelor sectorului public în elaborarea și implementarea politicilor publice				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
<p>Alinierea noilor politici din sector la SND, planificarea bugetului și evaluarea impactului acestora anterior să fie aprobate de Guvern. Toate aspectele aferente impactului exercitat de politici urmează să fie soluționate la nivel tehnic anterior luării deciziei în materie de politici din partea CG și ministerelor.</p> <p>Creșterea indicelui EIPT nr.15.a (coordonarea politicilor și receptivitate) de la 3,5 până la cel puțin 4,0.</p>	<p>Aprobarea și inițierea implementării bazei metodologice și juridice pentru procesul de politici.</p> <p>Îmbunătățirea capacității de coordonare centrală a politicilor de către CG prin completarea corespunzătoare cu cadre și formare.</p> <p>Elaborarea metodologiei de evaluare a impactului, cu formarea funcționarilor publici respectivi.</p> <p>Ministerele și agențiile sunt obligate să remită (și să publice pe sit-urile sale din Internet) rapoartele anuale asupra rezultatelor, potrivit metodologiei aprobate de Guvern.</p>	<p>Politicile sectoriale sunt regăsite în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM).</p> <p>Planul de acțiuni al Guvernului se conformează Strategiei Naționale de Dezvoltare, altor acte strategice, iar bugetul este elaborat în corespundere cu CBTM.</p>	<p>A fost aprobată și aplicată în practică metodologia pentru pregătirea Strategiei Naționale de Dezvoltare.</p> <p>A fost îmbunătățită coordonarea politicilor prin intermediul restructurării instituționale; funcția de coordonare a politicilor exercitată de Cancelaria de Stat a fost introdusă în anul 2008, sporind eficiența eforturilor de coordonare a politicilor la nivel central al Guvernului; a fost fortificată capacitatea Direcției Politici, Planificare Strategică și Coordonare a Asistenței.</p> <p>A fost elaborat și introdus în anumite domenii de politici un sistem de analiză inițială (<i>ex-ante</i>) a impactului asupra politicilor.</p> <p>A fost finalizată, aprobată și aplicată în practică la nivel central metodologia pentru elaborarea Planului Instituțional de Dezvoltare.</p>	<p>Împrumuturi preconizate: OPD Competitivitate</p> <p>Parteneriate și FF: AT pentru administrația publică — FFMD (DFID, ASDI, Olanda)</p> <p>AAC preconizate: Activități de monitorizare a reformelor structurale</p>
Obiectivul strategic 10: Ameliorarea transparenței și răspunderii în gestiunea surselor monetare publice				
Rezultatele SPT	Jaloane	Rezultatele și jaloanele SPT revizuite	Realizările la momentul de față	Instrumentele și partenerii SPT
Îmbunătățirea scorului evaluării cheltuielilor publice și a	Integrarea noii clasificări bugetare cu planul de conturi		În pofida situației fiscale, a fost realizat obiectivul trasat pentru	Împrumuturi în derulare: Proiectul managementul

<p>răspunderii financiare (CPRF) privind clasificarea bugetului (scorul inițial – C, scorul scontat – A).</p> <p>Îmbunătățirea scorului CPRF măsurând eficacitatea auditului extern (scorul inițial CPRF a fost C+, scorul scontat – cel puțin B).</p> <p>Creșterea competitivității în achizițiile publice (majorarea în % din valoarea tuturor contractelor desemnate prin proces competitiv).</p>	<p>unificat și alinierea cu standardele clasificării funcțiilor Guvernului (CFG) și ale statisticii financiare a guvernului (SFG 2001).</p> <p>Crearea unui sistem de audit și control financiar intern public în baza modelului UE.</p> <p>Fortificarea capacității instituționale a Curții de conturi să exercite funcția de audit extern.</p> <p>Implementarea tuturor actelor legislative secundare necesare privind achizițiile, fortificarea departamentului pentru achiziții publice (Agenția pentru rezerve materiale, achiziții publice și ajutoare umanitare – ARMAPAU), implementarea sistemului electronic de achiziții și introducerea amendamentelor corespunzătoare în legislația primară (PPL).</p>		<p>deficitul bugetar pentru anul 2009, iar în cazul anului 2010 performanța bugetului a fost și mai bună decât s-a convenit în cadrul programului FMI.</p> <p>Ministerul Finanțelor a aprobat noua clasificare bugetară integrată și planul de conturi în cadrul GFS 2001. Implementarea va fi realizată prin intermediul sistemului informațional pentru managementul finanțelor (SIMF), progresul asupra elaborării căruia a fost unul lent, care totuși, dacă ar fi monitorizat, ar putea fi implementat oportun pentru procesul de pregătire a bugetului pentru anul 2012.</p> <p>Au fost introduse standardele naționale pentru audit intern; A fost aprobată legislația privind controlul financiar public intern.</p> <p>Finalizarea cu succes a 5 proiecte pilot de audit a performanței de către Curtea de Conturi în anul 2009, fiind publicate rezultatele la două din acestea.</p> <p>A fost promulgată Legea Achizițiilor Publice. Aceasta a contribuit cu îmbunătățiri considerabile la cadrul juridic și achizițiile publice în conformitate cu standardele și practicile internaționale.</p> <p>La finele anului 2009 a fost restructurată ARMAPAU, cu crearea noii Agenții Achiziții Publice (AAP) în cadrul Ministerului Finanțelor.</p> <p>Sistemul achizițiilor publice din Moldova a fost evaluat în anul</p>	<p>finanțelor publice (PMFP) Proiectul transformarea e-guvernare</p> <p>Împrumuturi preconizate: Managementul finanțelor publice 2</p> <p>Parteneriate și FF: AT pentru administrația publică — FFMD (DFID, ASDI, Olanda) Dezvoltarea strategică a Curții de Conturi (DFID, Olanda) Grant Olandez pentru co-finanțarea Proiectului MFP Grantul succesori pentru Proiectul MFP (ASDI) Curs de formare profesională și instruire în managementul finanțelor publice (ASDI) Grant IDF pentru creșterea competențelor din cadrul Proiectului Contabilitatea în serviciul public din Moldova Fondul Fiduciar e-transformare (Olanda)</p> <p>AAC în derulare / finalizate: Evaluarea sistemelor țării Memorandumul economic al țării Notele în materie de politici pentru Guvernul Republicii Moldova Raportul privind evaluarea achizițiilor de țară (CPAR) Analiza Cheltuielilor Publice 2 Analiza Cheltuielilor Publice 2011 AT pentru e-dezvoltare pentru Moldova Fișa de raportare a cetățeanului</p>
--	---	--	--	---

			<p>2010 prin utilizarea metodologiei OCDE/DAC bazate pe 4 piloni de bază și 12 indicatori.</p> <p>În cadrele legislativ și instituțional mai există curențe, care ar putea fi soluționate prin modificarea Legii Achizițiilor Publice, suplind regulamentele secundare lipsă, inclusiv documentele standard de licitare și formularele standard pentru contracte, ameliorând site-ul din Internet existent al Agenției Achiziții Publice pentru a-l face absolut funcțional în vederea asigurării unui grad mai mare al transparenței, elaborării notelor de îndrumare și manualelor pentru îmbunătățirea gestionării contractelor, îmbunătățirii programelor de formare profesională existente și asigurării unui mecanism independent de soluționare a reclamațiilor.</p> <p>Utilizarea achizițiilor dintr-o singură sursă s-a micșorat considerabil.</p> <p>A fost efectuată evaluarea gradului de pregătire pentru achizițiile electronice ale Guvernului (e-AG) ca parte componentă a REPT. A fost încheiată prima etapă de elaborare a aplicației pentru e-AG grație angajării unei companii private pentru elaborarea pachetului de program <i>software</i>. Totuși, lipsa mijloacelor financiare și lipsa unei rezoluții finale vis-a-vis de modelul de afaceri e-AG au tergiversat implementarea sistemului.</p>	<p>2010</p> <p>Monitorizarea în dinamică a A&A ROSC</p> <p>AAC preconizate:</p> <p>AT pentru managementul finanțelor publice</p> <p>Aplicații pentru o bună guvernare în Moldova (inițiativă de monitorizare parte terță - CSF Cererea pentru o bună guvernare)</p> <p>IDF pentru achizițiile publice</p> <p>CPRF (proces condus de CE)</p>
--	--	--	---	--

		<p>Îmbunătățirea capacității și gestionarea TIC în sectorul public:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fost creat centrul de Guvernare, care este operațional (personalul a fost instruit; suportul public pentru e-guvernare s-a majorat de la 53 până la 60 la sută; proporția procentuală de recuperare a cheltuielilor suportate în cadrul e-AG s-a mărit de la 0 până la 20 la sută). • Prezența mediului favorizant pentru e-transformare, inclusiv cadrele de politici, juridic și de reglementare (100 de seturi de date sunt disponibile pe site-ul din Internet deschis al Guvernului; 2 instituții asigură accesul la seturile de date prin intermediul OGD); <p>Îmbunătățirea transparenței și prestării serviciilor în sectorul public:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crearea infrastructurii partajate e-guvernare (proporția funcționarilor publici ce utilizează infrastructura partajată e-guvernare s-a majorat până la 5 la sută; numărul de baze de date ale Guvernului cu depozitare centrală de rezervă a datelor a crescut până la 5). • Au fost elaborate e-serviciile (numărul de tranzacții realizate prin intermediul portalului de servicii al Guvernului se va majora până la 100.000 către anul 2013; 		
--	--	--	--	--

		timpul mediu de procesare pentru serviciile publice (licență de afaceri) se va micșora până la 3 zile către anul 2013).		
--	--	---	--	--

ANEXA 2: LISTA FONDURILOR FIDUCIARE ACTIVE ADMINISTRATE DE BANCĂ ÎN MOLDOVA

(mii dolari SUA)						
TF #	Debutarea FF	Suma netă a grantului	Fonduri Disb.	Data închiderii	Donator	Exec. de
TF053065	PCF-MOLDOVA: SOIL CONSERVATION PROJECT	4,550.00	1,523.91	12/31/2013	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF054017	TRAINING CAPACITY BUILDING AND TRAINING RELATED TO MANAGEMENT OF PUBLIC FINANCES (CF UNDER TF054016)	2,209.58	1,556.65	12/31/2011	SIDA	Beneficiar
TF055170	DUTCH GRANT FOR CO-FINANCING OF THE PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT PROJECT	4,350.03	3,302.65	12/31/2011	Netherlands - Minister for Europ. Affairs & Intern. Coop.	Beneficiar
TF055175	PHRD-MOLDOVA: COMPETITIVENESS ENHANCEMENT PROJECT	4,500.00	2,887.25	6/30/2012	Japan - Ministry of Finance	Beneficiar
TF055875	GEF FSP-MOLDOVA: POPS STOCKPILES MANAGEMENT AND DESTRUCTION PROJECT	6,350.00	6,336.43	12/31/2010	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF056111	CDCF - MOLDOVA BIOMASS HEATING ERPA	1,969.04	286.95	7/15/2016	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF056601	MDTF TECHNICAL ASSISTANCE SUPPORT TO PUBLIC ADMINISTRATION REFORM OF MOLDOVA	6,150.00	4,404.09	12/31/2012	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF056815	BCF - MOLDOVA SOIL CONSERVATION ERPA	2,478.00	776.67	12/31/2015	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF057273	SUPPORT TO RISP 2	7,272.44	6,082.27	4/30/2012	SIDA	Beneficiar
TF057662	MDTF FOR STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE CoA	2,786.60	2,629.50	6/30/2011	MULTIPLE DONORS	Beneficiar
TF058159	REPUBLIC OF MOLDOVA: IDF GRANT FOR CAPACITY BUILDING IN MOLDOVA PUBLIC SECTOR ACCOUNTING PROJECT	160.00	156.24	12/31/2010	IBRD 1818 H Street, NW	Beneficiar
TF092641	MD: HEALTH SERVICES AND SOCIAL ASSISTANCE ADDITIONAL FINANCING GRANT	7,000.00	6,472.66	8/31/2011	IBRD 1818 H Street, NW	Beneficiar
TF093088	COMMUNITY SUPPORT PROGRAM FOR SUSTAINABLE AND INTEGRATED FOREST MANAGEMENT AND CARBON SEQUESTRATION THROUGH FORESTATIO N.	975.90	264.87	4/2/2013	Japan - Ministry of Finance	Beneficiar
TF093288	MOLDOVA DUTCH TA-TF FINANCIAL SECTOR REFORM	3,184.59	1,239.21	6/30/2011	Netherlands - Minister for Europ. Affairs & Intern. Coop.	Beneficiar
TF093407	COMMUNITY PARTICIPATION IN POST-CONFLICT REGIONS	1,950.00	480.91	3/17/2013	Japan - Ministry of Finance	Beneficiar
TF093408	COMMUNITY PARTICIPATION IN POST-CONFLICT REGIONS (BANK EXECUTED)	50.00	4.22	12/15/2011	Japan - Ministry of Finance	Bancă
TF093702	PREVENTING HEPATITIS B&C IN MOLDOVA	1,383.76	684.25	5/5/2012	Japan - Ministry of Finance	Beneficiar
TF093720	PREVENTING HEPATITIS B&C IN MOLDOVA (BANK-EXECUTED)	26.00	24.04	5/5/2012	Japan - Ministry of Finance	Bancă
TF094297	MD - EFA FTI SPN - CF	160.08	110.11	2/28/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF094801	Successor Swedish Grant for Public Finance Management Project	2,791.60	2,450.16	6/30/2011	SIDA	Beneficiar
TF094952	Moldova Regional Development and Social Protection Project	16,549.15	6,194.90	6/30/2011	EU-Commission	Beneficiar
TF095950	Swedish Grant for Second Additional Financing for the Moldova Social Investment Fund II Project	2,531.65	2,301.98	12/31/2010	SIDA	Beneficiar
TF096087	Impacts of the International Financial Crisis on Workers' Remittances, Migration, and Poverty in Moldova.	97.00	0.00	12/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF097442	GFDRR: MOLDOVA POST-DISASTER (FLOOD) NEEDS ASSESSMENT	100.00	93.45	2/28/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF097543	GFDRR: Moldova Disaster and Climate Risk Management CB	100.00	4.30	6/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF097665	Moldova Health	200.00	46.28	12/30/2012	IFC	Bancă
TF097883	ECSPE - Shared Growth Moldova	45.00	29.82	4/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF097895	Chisinau Energy Supply Improvement Technical Assistance	150.00	39.72	6/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF098049	PPIAF: CHISINAU ENERGY SUPPLY IMPROVEMENT PROJECT	75.00	0.00	6/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF098414	Moldova Food Security AAA	320.00	8.54	6/30/2013	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF098462	Leadership Development Program for Moldovan Officials on ICT for Improved Governance and Growth	120.00	5.95	9/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
TF099088	MOLDOVA ESREI TF: SUPERVISION OF RECIPIENT ACTIVITIES	238.96	0.00	12/31/2012	SIDA	Bancă
TF099216	Regional Education for All-Fast Tract Initiative Education Program Development Fund (EPDF)	80.00	0.00	6/30/2011	MULTIPLE DONORS	Bancă
Total		80,904.38	50,397.98			

ANEXA 3: SPRIJINUL INDICATIV PE SECTOARE AL PARTENERILOR DE DEZVOLTARE PENTRU PERIOADA 2010-2013

Sector*	Parteneri**			
	2010	2011	2012	2013
Nealocate	Republica Cehă, România, Slovacia, Suedia, Marea Britanie, UE	Republica Cehă, Finlanda, România, Slovacia, Suedia, UE	Republica Cehă, Finlanda, România, Slovacia, Suedia, UE, ONU, Banca Mondială	Republica Cehă, Finlanda, România, UE, ONU, Banca Mondială
Serviciul public	Republica Cehă, Franța, Ungaria, Suedia, Olanda, Marea Britanie, ONU	Franța, Suedia, ONU	Franța, ONU	Franța, ONU
Anti-corupție	Suedia, SUA	SUA		
Descentralizarea fiscal și administrativă	Suedia, Olanda, SUA	Suedia, Olanda, SUA, UN	Suedia, Olanda, ONU	
Judiciar	Finlanda, Marea Britanie, SUA, ONU	Finlanda, SUA, ONU	Finlanda, ONU	Finlanda
Guvernarea electronic	ONU, Banca Mondială	ONU		
Mediul de afaceri	Suedia, Olanda, Marea Britanie, UE, SUA, ONU	Suedia, UE, SUA, ONU	Suedia, UE, ONU	UE
Agricultura	Elveția, SUA, ONU	Elveția, SUA, ONU, Banca Mondială	SUA, ONU	SUA, ONU
Infrastructura	Republica Cehă, Finlanda, Suedia, UE, Elveția, SUA, BERD, BEI, Banca Mondială	Finlanda, Suedia, Elveția, SUA, BERD, BEI, Banca Mondială	Finlanda, Elveția, SUA, BERD, BEI	Elveția, SUA
Dezvoltarea regional	Ungaria, Suedia, Marea Britanie, UE	UE	UE	UE
Educația	Republica Cehă, Franța, Olanda, UE, ONU, Banca Mondială	Franța, Olanda, UE, ONU	Franța, UE, ONU	Franța, UE
Sănătatea	Finlanda, Ungaria, Luxembourg, Elveția, ONU, Banca Mondială, Fondul Global	Luxembourg, Elveția, ONU, Fondul Global	Elveția, ONU, Fondul Global	Elveția, ONU, Fondul Global
Protecția socială	Republica Cehă, Finlanda, Ungaria, Luxembourg, Olanda, Marea Britanie, SUA, ONU, Banca Mondială	Finlanda, Luxembourg, Olanda, SUA, ONU	Finlanda, Olanda, ONU	Finlanda, ONU
Sprrijin bugetar	Polonia, Olanda, Marea Britanie, UE, Banca Mondială, FMI	Olanda, UE, Banca Mondială, FMI	Olanda, FMI	
Alte sectoare	Danemarca, Finlanda, Franța, Suedia, Olanda, UE, ONU, Banca Mondială	Finlanda, Suedia, Olanda, UE, ONU	Danemarca, Suedia, Olanda, UE, ONU	Danemarca, UE, ONU

* Sectoarele sunt capitole din documentul "Rethink Moldova", elaborate de Guvern pentru ședința Grupului Consultativ din 24 martie 2010, conform căruia au fost efectuate angajamentele.

** Aceștia sunt parteneri care au oferit angajamente la ședința Grupului Consultativ; mai mulți alți parteneri sunt de asemenea active în Moldova, inclusiv Austria, China, Germania, Japonia, Lituania și Turcia.